

Jaarverslag 2021

**Vereniging
Natuur en Milieufederatie Gelderland**

Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland

Oude Kraan 72

6811 LL Arnhem

KvK nummer 41046129

maart 2022

De Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland wordt ondersteund door de provincie Gelderland en de Nationale Postcode Loterij.

Wij worden gesteund door

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Bestuursverslag	3
Doelrealisatie - inhoudelijk verslag	7
Biodiversiteit Natuur en Landschap	8
Landbouw en Voedsel	10
Klimaat en Energie.....	11
Leefomgeving en participatie.....	13
Communicatie en netwerken.....	14
Bijdrage Postcode Loterij maakt in iedere provincie een verschil	16
Begroting en jaarplan 2022	17
A. Overzicht begrote baten en lasten.....	17
B. Begroting kosten voor projecten en activiteiten	18
Financieel jaarverslag 2021	20
Staat van baten en lasten	20
Balans per 31 december 2021 (na voorstel resultaatbestemming).....	24
Staat van baten en lasten 2021	25
Kasstroomoverzicht.....	27
Grondslagen voor de financiële verslaglegging.....	28
Toelichting op de balans per 31 december 2021	32
Voorstel resultaatbestemming.....	34
Toelichting op de staat van baten en lasten 2021	36
Overige gegevens	42
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	42
Bijlage 1: Verantwoording bijdrage fonds provinciale milieufederaties.....	43
Bijlage 2: Overzicht ontvangsten 2021 van Stichting De Natuur en Milieufederaties	44
Bijlage 3: Verantwoordingsverklaring vereniging Natuur en Milieu Gelderland	45
Bijlage 4: Geregistreerde klachten Natuur en Milieu Gelderland 2021	48
Bijlage 5 : Verslag externe vertrouwenspersoon 2021	49

Voorwoord

2021 was een jaar van grootse opgaven, maar had te kampen met een demissionair kabinet. De langdurige formatie gaf onzekerheid over beleid voor stikstof en natuur, en voor klimaatmaatregelen en landbouwbeleid. Dat werkte door in onduidelijkheid voor de gebiedsgerichte aanpak in de regio.

2021 was ook het jaar dat we ons 50-jarig jubileum vierden. We blikten terug en keken vooruit: wat leren we uit het verleden en wat is er nodig voor duurzame transities? We hebben mooie discussies gevoerd en een feestelijke -hybride- bijeenkomst gevierd in Arnhem. Daarin zijn vooral veel jonge professionals aan bod gekomen met hun visie op de toekomst. Heel inspirerend!

Het tweede 'corona-jaar' is opnieuw gekenmerkt door veel digitaal werken. Dat is voor een netwerkorganisatie als de onze een belemmering. We doen het in de toekomst liever anders, maar we zijn erin geslaagd leden bij de vereniging te betrekken, en nieuwe medewerkers hun plek te laten vinden.

In al onze rollen zijn er opvallende highlights geweest:

- Als inspirator maakten we de Duurzame top 10 voor gemeenten, gericht op de gemeenteraadsverkiezingen;
- Als verbinder organiseerden we de uitvoering van het Platform Natuurinclusieve landbouw;
- Als constructieve, kritische partner werken we mee in de Gelderse Maatregelen Stikstof;
- Als oplossingsgerichte aanjager stimuleren we natuurinclusieve duurzame opwek van energie;
- Als luis in de pels zien we toe op goede natuurbescherming; in de beroepszaak over het Tracébesluit A15/A12 leidde dat tot een tussenuitspraak en nieuw besluit over de 'afkapping', die naar 25 km is gegaan.

Achter de schermen is -de voorlopig laatste stap in- de professionalisering van de organisatie gezet en is op basis van een benchmark het loongebouw aangepast.

Wij zijn klaar voor de volgende 50 jaar.

Dirk van Uitert, voorzitter
Petra Souwerbren, directeur

Jaarbericht 2021

Wij hebben het Jaarbericht 2021 uitgebracht. Een geïllustreerd verslag van ons werk, onze impact en de voortgang in projecten.

Het Jaarbericht 2021 vindt u [hier](#)

Voorliggend jaarverslag dient ter formele verantwoording.

Impact

Wij werken samen met onze koepel aan een landelijke impactmeting, die is opgebouwd uit gegevens van alle individuele provinciale federaties. De impact van de Natuur en Milieufederaties in 2021 is weergegeven in bijlage.

[Klik hier](#) voor de Impactmeting .

Bestuursverslag

Onze missie

Onze droom is een provincie met een afwisselend landschap, rijke biodiversiteit, ruimte voor de natuur en een schoon milieu voor nu en later.

Een provincie waarin bedrijven energieneutraal en circulair zijn, waar burgers genieten van schone lucht, stilte en een donkere nacht.

Een provincie waarop haar inwoners trots zijn.

Wat doen wij?

Rollen en werkwijze

Natuur en Milieu Gelderland doet haar werk vanuit verschillende rollen, al naar gelang wat nodig is om de doelen te bereiken. Wij inspireren mensen, bedrijven en overheden op weg naar een duurzame samenleving. Wij treden op als aanjager, verbinder en als het nodig is als luis in de pels. Onze manier van werken is constructief, kritisch en oplossingsgericht. Onder leiding van de directeur werkt het bureau dagelijks aan de doelen die samen zijn geformuleerd. Het bestuur ziet erop toe dat dit gebeurt volgens de afspraken in het strategisch plan en het jaarplan.

Onze doelstelling kunnen wij alleen bereiken door samen te werken met een achterban die continu groeit en bijdraagt aan onze missie. Wij werken per thema met diverse partners samen, zowel overheden als organisaties, inwoners en bedrijven. Wij vervullen een provinciale koepelfunctie voor bijna honderd aangesloten lokale en regionale natuur- en milieuorganisaties.

Doel conform onze statuten

Natuur en Milieu Gelderland heeft ten doel de bevordering van natuurbehoud, landschapsbescherming en milieuzorg in de provincie Gelderland, alles in de meest ruime zin.

De Vereniging streeft dit doel na, onafhankelijk van enige politieke, levensbeschouwelijke of maatschappelijke overtuiging.

Verantwoording

Het bestuur van Natuur en Milieu Gelderland past voor de verantwoording de richtlijnen Goede doelenorganisaties RJ 650 toe.

Financieel beheer en controle

Natuur en Milieu Gelderland zet zich in voor maatschappelijke doelen en heeft geen winstoogmerk.

De financiële administratie werd in eigen beheer gedaan. De salarisadministratie is uitbesteed aan De Lorijn Accountants en Belastingadviseurs.

De accountantscontrole is uitgevoerd door FreshFinance. De controleverklaring is in de jaarrekening opgenomen.

CBF-keurmerk en ANBI

Natuur en Milieu Gelderland heeft sinds 2002 het CBF-keurmerk voor goede doelen. De laatste hertoetsing is recent met erkenning uit 2020.

Gegevensbescherming

In 2019 is met het oog op de Algemene Verordening Gegevensbescherming een nieuw databeveiligingsbeleid geïmplementeerd, waaronder een gebruikersrichtlijn voor alle medewerkers voor het veilig omgaan met persoonsgegevens.

Medewerkers krijgen alleen toegang tot gegevens waar zij uit hoofde van hun functie toegang tot moeten hebben. Een privacyverklaring op de website geeft inzicht in welke persoonsgegevens Natuur en Milieu Gelderland opslaat, met welk doel en hoe deze zijn te zien of te verwijderen. Daarnaast zijn alle gegevens op computers als ook de back-up beveiligd met wachtwoorden. Hiermee voldoet Natuur en Milieu Gelderland aan de bovengenoemde Algemene Verordening.

Risico's en onzekerheden

De meerjarenfinanciering is m.i.v. 2021 door provincie Gelderland voor vier jaren bevestigd. De Meerjarenstrategie 2020 - 2024 vormt de aanvraag onder de toekenning door de provincie Gelderland; de jaarlijkse budgetsubsidie aan Natuur en Milieu Gelderland bedraagt € 310.000,-.

De samenwerking tussen de Nationale Postcodeloterij en de 12 Natuur en Milieufederaties wordt vijfjaarlijks geëvalueerd. De evaluatie 2020 heeft met goed gevolg plaatsgevonden.

In februari 2021 is de beschikking voor het Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve landbouw Gelderland ontvangen. De looptijd van het programma is van augustus 2020 tot augustus 2024. Natuur en Milieu Gelderland is penvoerder en voert enkele projecten uit.

Dankzij deze meerjarenafspraken is er voor deze onderdelen van onze strategie financiële zekerheid.

Algemene risico's bestaan uit: continuïteit in het personeelsbestand; acquisitie van nieuwe projecten en opdrachten; en majeure maatschappelijke ontwikkelingen, zoals gevolgen van Covid-19, bezuinigingen en/of wijzigende politieke opvattingen.

Vooruitblik naar 2022

In 2022 voeren wij ons Jaarplan 2022 uit en het Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve Landbouw Gelderland. Na 2023 is voortzetting onzeker, vanwege aankomende bezuinigingen en herijking bij provincie Gelderland. Gedurende 2022 en 2023 maken wij deel uit van een consortium dat werkt aan de opdracht voor het Menu van Gelderland, rond het terugbrengen van voedselverspilling en dierlijk voedsel. Het landelijke project Participatiecoalitie over de energietransitie is met een jaar verlengd en loopt door in 2022. Het aandeel nog te acquireren projecten is beperkt.

Organisatie

De organisatie van Natuur en Milieu Gelderland bestaat uit de Algemene ledenvergadering (ALV), het bestuur en het professioneel bureau. De ALV stelt als hoogste orgaan het werkplan en het jaarverslag vast en benoemt/ontslaat bestuursleden. Het bestuur bestuurt op hoofdlijnen en is namens de leden eindverantwoordelijk voor het in alle opzichten reilen en zeilen van Natuur en Milieu Gelderland. Het bestuur is namens de leden werkgever voor de directeur. De directeur verzorgt de dagelijkse leiding van het professioneel bureau en bereidt de P&C-processen voor. De directeur legt verantwoording af aan het bestuur.

De werkorganisatie bestaat uit medewerkers voor secretariaat, administratie, directie, communicatie, projecten en inhoud.

Bestuur

Het bestuur van Natuur en Milieu Gelderland bestond per 31 december 2021 uit 5 leden.

Bestuursleden en hun zittingsperiode

Naam	Functie	Benoemd per	Aftredend uiterlijk
Dhr. D.H. van Uitert	voorzitter	april 2015	april 2023
Dhr. C.P. Peeters	secretaris	april 2021	april 2029
Dhr. L.J.M.G. Dortmans	lid	november 2018	november 2026
Dhr. H.P. Potman	lid	november 2018	november 2026
Mevr. Y. Kleefkens	penningmeester	november 2017	november 2025

Benoeming Bestuur

Een bestuurslid wordt benoemd voor een zittingsperiode van 4 jaar. Bestuursleden kunnen éénmaal voor een aansluitende periode worden herbenoemd. Het bestuur draagt kandidaat-bestuursleden voor aan de Algemene Ledenvergadering. Bestuursleden worden benoemd door de Algemene Ledenvergadering bij meerderheidsbesluit.

Relevante hoofd en nevenfuncties leden bestuur en directie

Naam	Hoofdfunctie	Nevenfunctie
Dhr. C.P. Peeters	Gepensioneerd	
Dhr. D.H. van Uitert:	Gepensioneerd	- Eigenaar Adviespraktijk VraaghetaanDirk; - Voorzitter St. Drielse Veer; - Voorzitter St. Vrienden van de Veluwe (lid-organisatie van Natuur en Milieu Gelderland); - Vicevoorzitter RvT Driegasthuizengroep; - Voorzitter Regionale Adviesraad Doelgroepenvervoer Arnhem-Nijmegen; - Voorzitter Stichting Erkend Veluws Streekproduct; - Bestuurslid St. Natuurcentrum Arnhem; - Voorzitter RvA van Aanbestedingsinstituut Mobiliteit; - Voorzitter RvA Stichting Renkums Beekdal; - Lid AB Vrienden van Sonsbeek.
Mevr. Y. Kleefkens:	Eigenaar Scolly, innovatiespecialist in de energietransitie; MT-lid ValleiEnergie Advies en Projecten	
Dhr. L.J.M.G. Dortmans	Directeur Kennis TNO Circulaire Economie en Milieu	
Dhr. H.P. Potman	Adviseur Adviesbureau KplusV	
Mevr. P.S. Souwerbren	Directeur Natuur en Milieu Gelderland	- Lid RvT Good Fish Foundation; - Bestuur St. Gemeent De Es, penningmeester. - Voorzitter bestuur stichting Projectkoor Cappella ad Fluvium (01-05-2021 tot 01-04 -2022)

Functioneren en beloning bestuur

In 2021 is door het bestuur van Natuur en Milieu Gelderland zes maal (digitaal) vergaderd. Vijf maal een reguliere vergadering, eenmaal een extra vergadering inzake primaire arbeidsvoorwaarden. Het Lidmaatschap van het bestuur is op onbezoldigde basis. Er bestaat de mogelijkheid om reis- en eventuele verblijfskosten te declareren.

Bureau en medewerkers

In 2021 bestond de formatie uit 8,24 fte, ingevuld met 12 personen.

De trend in de formatie over 5 jaren is onderstaand weergegeven. De formatie 2022 is de situatie per 1 januari.

Jaar	2018	2019	2020	2021	2022
Aantal fte	7,85	7,79	7,62	8,24	8,32

Beloning

Voor de beloning volgt Natuur en Milieu Gelderland m.i.v. 2022 de lonen uit de cao Bos & Natuurbeheer, omgerekend naar 38 uur/w. De bezoldiging van de directeur maakt onderdeel uit van dit loongebouw. Per 1 mei 2018 is door het bestuur de beloning van de directeur vastgesteld.

Ziekteverzuim

Gemiddeld ziekteverzuim lag in 2021 op 0,6%. In 2020 was het verzuimpercentage 2,3%.

Vrijwilligers en stagiaires

Het bureau van Natuur en Milieu Gelderland werkt met stagiaires en vrijwilligers.

Voor stagiaires sluit de onderwijsinstelling met Natuur en Milieu Gelderland een stage-overeenkomst af. Voor vrijwilligers en stagiaires gold eenzelfde regeling voor declaratie van onkosten als voor bestuursleden.

Binnen de vereniging zijn veel mensen onbezoldigd actief: in het bestuur, bij lidorganisaties of voor specifieke acties.

Duurzame bedrijfsvoering

De Natuur en Milieu Gelderland wil het goede voorbeeld geven. Dat doen wij op het gebied van inkoop en bankieren. We kopen duurzaam in voor kantoorpapier (FSC), koffie en thee (Bio en Fairtrade), schoonmaak (biologisch afbreekbaar).

Voor (externe) bijeenkomsten streven we naar regionale, vegetarische/veganistische en biologische catering.

Natuur en Milieu Gelderland heeft een betaalrekening bij Triodos bank. Daarnaast hebben we een spaarrekening bij ASN. Omwille van risicospreiding houden we de rekening bij ING aan.

Vanaf 1 oktober 2020 is het bureau, samen met IVN, kantoorhoudend in een verzamelkantoor aan de Oude Kraan 72 in Arnhem.

Klachtenprocedure

Natuur en Milieu Gelderland heeft een klachtenprocedure; deze staat [hier](#) op de website van Natuur en Milieu Gelderland.

Integriteitsbeleid

De gedragscode Integriteitsbeleid van Natuur en Milieu Gelderland is in 2020 vastgesteld en toegepast. In deze gedragscode is vastgelegd hoe we omgaan met waarden en normen, wat ieders rollen en verantwoordelijkheden zijn en hoe het integriteitsbeleid ingevoerd, geborgd en gehandhaafd wordt binnen de organisatie. Deze gedragscode vormt de kapstok waaraan alle regelingen en instrumenten voor integriteit opgehangen kunnen worden. Deze gedragscodes staan op [de website van Natuur en Milieu Gelderland](#).

In 2021 zijn er bij Natuur en Milieu Gelderland geen meldingen van schendingen van het integriteitsbeleid binnengekomen.

Doelrealisatie - inhoudelijk verslag

In dit formele jaarverslag starten we met onze resultaten in een oogopslag. Vervolgens presenteren we per project onze resultaten.

Resultaat 2021 in een oogopslag

Groen: resultaten zijn behaald		
Oranje: resultaat is gedeeltelijk of afwijkend behaald		
Rood: resultaat is niet of in mindere mate tov planning gerealiseerd		
Naam	Realisatie 2021	Opmerking
Biodiversiteit Natuur en Landschap		
Provinciaal beleid – stikstof, bossen, landschap		
Zuinig en duurzaam ruimtegebruik		
a. Duurzame Mobiliteit Ede		
b. Logistiek, verdozing, zuinig ruimtegebruik		Lopende processen
c. Nijmegen-Ressen		
d. Vliegverkeer		
Plan Boom		
(Landelijk) Aanvalsplan Landschapselementen, fase 2		
Nacht van de nacht		Online slechts beperkt resultaat
Duurzame omgevings-/bestemmingsplannen en vergunningen		
Duurzaam waterbeheer		
Beroepsprocedures		
IJsselvallei: projecttrekker Brongebied Grote Wetering		
Landbouw en Voedsel		
Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve Landbouw Gelderland		
a. Pervoerderschap en programmteam		
b. Trekker voedselbossen en agroforestry		Cursus vol; deeln. realiseren voedselbossen; praktijkkennis/onderzoek loopt achter
c. Partner in projecten; Inbrengen natuur- en milieubelang in prgr. en projecten		
d. Communicatie en (online) platform		
Vitaal Platteland		
Landelijke samenwerking Landbouw en biodiversiteit		Wgs herijking governance koepel in oktober gestopt
Duurzaam Voedsel		
a. Streekgebonden en duurzaam voedsel		
b. Landelijke campagne Good Food Club		
c. Landelijk voedselstrategie		Onze rol afgerond
Klimaat en Energie		
Klimaatneutraal Gelderland en Gelders Energie Akkoord		
a. Netwerkontwikkeling en strategie		
b. Programma Landbouw en grondgebruik		Discussie over aanpak binnen GEA en lange procedure voor nw regisseur
c. Projectontwikkeling		
Begeleiding lokaal beleid voor zon en/of wind		Project Doesburg voortijdig beëindigd, geen nieuwe opdrachten
Participatiecoalitie: warmtetransitie en RES		In Gld minder inzet op 'van gas af' vw GEA.
Participatiecoalitie: kennisontwikkeling RES		
Circulaire Economie Gelderland		
Natuurinclusieve Energietransitie		
Leefomgeving en participatie		
Geef om Gelderland		
a. Activiteitenprogramma		
b. Helpdesk		Aantal vragen was lager in 2021
c. Jongerenparticipatie in de energietransitie		
d. Adviseren voor draagvlak duurzame opwek		
e. Lokaal omgevingsbeleid en actieve participatie		
Tienpuntenplan gemeenteraadsverkiezingen -nieuwe activiteit		
Schone lucht		
Communicatie en netwerken		
Werving en binding leden en lidorganisaties		
Werving en binding burgers en bedrijven		samenwerken met individuele bedrijven lastig vw specifieke kennis
Communicatie		doelen bereik soms wat meer of minder
Natuur en Landschap Overleg / Oogstfeest		
Bestuurlijke overleggen		
Samenwerking Natuur en Milieufederaties		

Rapportage Jaarplan 2021 - Resultaten per project

Doel en Doelgroepen	Gerealiseerd resultaat 2021
Biodiversiteit Natuur en Landschap	
Provinciaal beleid – stikstof, bossen, landschap	
Doel: Beleid voor uitbreiding van het bosareaal en landschaps (elementen) met aandacht voor biodiversiteit en klimaatdoelen; Beleid en een uitvoeringsstrategie voor het terugdringen van stikstofdepositie op kwetsbare natuur.	– Partnerschap in GMS gericht op integrale, duurzame aanpak voor robuust natuurherstel; – Aanbesteding en begeleiding opdracht voor natuurherstel overgangsgebieden; – Organisatie sector natuur en participatie sectoroverleg natuur, water, landbouw; – Schriftelijke inbreng aan GS namens sector natuur; – Discussiebijdragen over salderen, stikstofbank en integrale aanpak overgangsgebieden; – Handreiking stikstof en biodiversiteit voor gemeenten.
Zuinig en duurzaam ruimtegebruik	
a. Duurzame Mobiliteit Ede	
Doel: beperken aantasting van natuur en landschap middels minder verkeersbewegingen op de Parklaan; omvang van verkeersstromen blijft passen binnen de wegcapaciteit. Met wie: gemeente, SME, diverse stakeholders Doelgroep: Bewoners omgeving Parklaan en gebruikers Parklaan	– Succesvolle herstart projectgroep i.o.m. PL Ede; – Opbouw stageproject, werving masterstudie stagiairs Radboud i.v.m. interventieproject gedragsverandering (looptijd feb-jun 2022); consulterende rol t.a.v. andere deelprojecten.
b. Logistiek, verdozing, zuinig ruimtegebruik	
Doel: meer aandacht en beleid voor behoud open ruimte.	Advies aan Economic Board Foodvalley; Bijdragen aan ideevorming Ruimtelijke verkenningen (PBL), Koers Ruimte (GLD), toekomstvisie Veluwe (Apeldoorn); Begeleidingsgroep Reterra Neerijnen
c. Nijmegen-Ressen	
Doel: landschapsontwikkeling Ressen i.s.m. bewoners; ruimte voor stadslandbouw Met wie: Gem. Nijmegen, omwonenden en lokale stadslandbouwinitiatieven	Biodiversiteit en lokale voedselvoorziening zijn meegenomen in het conceptontwerp.
d. Vliegverkeer	
Doel: verminderen negatieve effecten op natuur, milieu en omgeving van (regionale) vliegvelden en luchtvaart.	Deelname in CRO Teuge, COVM Deelen, ambtelijk en bestuurlijk overleg in voorbereiding op in 2022 te nemen besluiten (LHB Teuge, Lelystad, luchtruimherziening).

Plan Boom	
Doel: 1 miljoen extra bomen worden geplant in Gelderland. Voor biodiversiteit, landschap, CO2-vastlegging, leefklimaat en bijdragen waterbeheer. Met: St. Landschapsbeheer Gelderland, inwoners, lokale organisaties, overheden, bedrijven.	- 3 Agroforestry Nijmegen plantprojecten; - 2 initiatieven gekoppeld aan financiële ondersteuning, daaruit voortvloeiend 3 plantdagen met vrijwilligers; - Succesvolle aanvraag voor 25.000 euro extra Plan Boom uitvoeringsgeld voor uitrol Vogelbosjesactie in twee jaar; - 64 deelnemers aan Vogelbosjesactie regio Veluwe; - Totaal 9027 bomen aangeplant.
(Landelijk) Aanvalsplan Landschapselementen, fase 2	
Doel: uitbreiding landschapselementen Doelgroep: Overheden, agrariërs en particulieren, financiers.	- Oplevering Raamwerk voor Aanvalsplan landschapselementen; - Aanbieding aan minister Schouten; aanpak voor concretiseren werksporen financiële instrumenten, beleid, beoordelingskader en regionale uitwerking; samenwerking met partners Deltaplan biodiversiteit, departementen LNV, BZK en IPO.
Nacht van de nacht	
Doel: bevorderen bewustzijn van bedrijven en breed publiek omtrent het belang van duisternis. Doelgroep: burgers, ondernemers, overheden.	- Als gevolg van corona een beperkt aantal, digitale activiteiten rond duisternis; - Publicitair veel aandacht rond lichthinder en de landelijke campagne Nacht van de nacht.
Duurzame omgevings- en bestemmingsplannen en vergunningen	
Doel: Het belang van natuur, landschap, water en duurzame drinkwatervoorziening in bestemmingsplannen en andere ruimtelijke/projectplannen is geborgd; Duurzaam ruimtegebruik in diezelfde plannen is geborgd; Milieukwaliteit op het gebied van bodem, lichthinder, lucht en geluid is geborgd. Doelgroep: gemeenten (en andere overheden) en in tweede instantie de initiatiefnemers zoals bedrijven en particulieren.	- 93 adviezen voor beleid, waarvan 39 (deels) zijn overgenomen, o.a.: Elburg: nieuw wandelpad wordt in broedseizoen afgesloten in weidevogelgebied, geborgd in het bestemmingsplan; - Convenant Strand Nijkerk aan Zee i.s.m. lokale groepen omtrent een natuurontwikkelingsplan; - Recreatieterrein Varelseweg Nunspeet: betere bescherming natuurwaarden; - Actualisatie 7 van de Omgevingsverordening Gelderland: kaarten aangepast voor begrenzing Gelderse Natuur Netwerk. Vrijstelling voor de chemische bestrijdingsmiddelen tegen veldmuizen geschrapt; - Recreatieterrein in de Bijland: er komen voorzieningen voor vogels en vleermuizen. Een perceel grond wordt beheerd als stroomdalgrasland.
Duurzaam waterbeheer	
Doel: Effectief beleid en aanpak voor duurzaam waterbeheer en voorkomen droogte; Bevorderen waterbergend vermogen van gebieden; Verminderen negatieve effecten klimaatverandering voor biodiversiteit. Met: Provincie, waterschappen, terreinbeheerders, Vitens, LTO	- Zienswijzen ingediend, mede namens NLO-partners, op Waterbeheerprogramma's 2022-2027 van drie waterschappen en op het provinciale Regionaal Waterprogramma 'Water stuurt' 2021-2027; - Samen met NLO-partners met succes 'Systeemherstel water' als belangrijk onderwerp meegegeven voorn GMS-aanpak en actualisatie beheerplannen Natura 2000.

Beroepsprocedures	
Doel: Belang van natuur en milieu behartigen door -in het uiterste geval- het voeren van een beroepsprocedure; Voorkomen van precedentwerking en het realiseren van noodzakelijke jurisprudentie. Doelgroep: bevoegd gezag, initiatiefnemers.	- Medel: beroep ingetrokken n.a.v. herstelbesluit waarin aan onze bezwaren tegemoet werd gekomen; - ViA15: De Raad van State heeft in 2021 uitsluitel gegeven omtrent het Tracébesluit ViaA15. Uitspraak RvS: ten onrechte zijn mogelijke effecten vanwege stikstof buiten de 5 km zone van het project buiten beschouwing gelaten. Ook is de compenserende maatregel voor de kamsalamander als onvoldoende beoordeeld. De Minister heeft in het najaar een herstelbesluit genomen op beide onderdelen. Opnieuw is beroep aangetekend tegen het onderdeel stikstof aangezien opnieuw mogelijke effecten onvoldoende in beeld zijn gebracht.
IJsselvallei: projecttrekker Brongebied Grote Wetering	
Doelen/doelgroepen: stakeholders in het middengebied (TBO, agrarisch, waterbeheer, gemeenten + provincie)	- Verkenning naar gebiedskansen opgeleverd o.b.v. gebiedsatelier en gesprekken met stakeholders; - Uitwerking naar ontwikkelbeeld en strategie, ingebracht in Werkboek o.l.v. externe ateliermeester; - Start inschrijving op middelen regiodeal.
Landbouw en Voedsel	
Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve Landbouw Gelderland	
a. Penvoerderschap en programmateam	
Doel: organiseren van een vitaal netwerk met partners die werken aan het gezamenlijke doel van het Actieplan.	- Programmateam en Stuurgroep zijn ingesteld; - Subsidie voor 25 projecten beschikt; - Subsidie voor 2 projecten in aanvraag; - 3 partneroverleggen georganiseerd; - 3 nieuwe partners toegetreden tot het Platform.
b. Project voedselbossen en agroforestry	
Doel: bevorderen van voedselbossen en agroforestry I.s.m.: Agroforestry Netwerk Gelderland, Stichting Voedselbosbouw Doelgroep: agrariërs en particulieren met grond.	- 14 deelnemers cursus Voedselbosontwerp, die samen zo'n 16 ha voedselbos aanleggen; - Presentatie in Aalten aan boeren en particulieren over agroforestry en voedselbossen; - Presentatie op bijeenkomst in Malden over maatschappelijke voedselbossen.
c. Partner in projecten; Inbrengen natuur- en milieubelang in programma en projecten	
Doel: natuur- en milieubelangen worden voldoende meegenomen in de uitvoering van de projecten. Ihb: - Realiseren kpi's voor fruitteelt; - Lokale netwerken van boeren en burgers Doelgroep: trekkers en partners projecten.	- Natuur- en milieubelangen zijn goed in beeld in projecten; - Brief over ANLb gestuurd aan GS.

d. Communicatie en (online) platform	
Doel: bewustzijn over natuurinclusieve landbouw vergroten bij samenleving en agrariërs; verbinden partijen en personen die werken aan een natuurinclusieve landbouw. Met wie: partners NIL Doelgroep: agrariërs, initiatiefnemers, overigen.	– 3 inspiratiebijeenkomsten (285 deelnemers); – Digitaal Platform ontwikkeld - o 4.800 bezoekers - o 23.500 paginabezoeken - o 60 nieuwsberichten – Social media ingericht; – 6 nieuwsbrieven (306 abonnees).
Vitaal Platteland	
Doel: beleid voor een duurzaam landelijk gebied met kringloop-landbouw, toename van biodiversiteit en reductie van emissies naar natuur, lucht en water. Doelgroep: overheid en politiek	– Regio Fruitdelta: doelen en aanpak voor biodiversiteit, landschap en natuurinclusieve landbouw ingebracht; – IJsselvallei: ontwikkeling masterplan en voorbereiding cluster-aanpak. Deelname stuurgroep; – Renkums beekdal: advies aan samenwerkende partijen rond gebiedsontwikkeling.
Landelijke samenwerking Landbouw en biodiversiteit	
Doel: – Versterken inzet in de regio's door landelijke samenwerking en collectieve voorbereiding; – Versterken gebiedsgerichte uitvoering voor natuurinclusieve landbouw en realiseren succesfactoren.	– Invulling partnerschap Deltaplan biodiversiteit: bijdragen aan succesvol gebiedsgericht werken, uitwisseling rond verdienmodellen; – Afstemming met IPO en tbo's over Agenda natuurinclusief; – Bijdragen aan uitwerking concept Basiskwaliteit Natuur. Rol in oktober afgerond wegens wijziging governance landelijke samenwerking.
Duurzaam Voedsel	
a. Streekgebonden en duurzaam voedsel	
Doel nader uit te werken; strategie te bepalen.	– Plan op hoofdlijnen uitgewerkt, gepresenteerd in ALV. – Projecten in uitvoering: Gelderland van Morgen (onderaannemer), GoodFoodClub (eigen project) en Lokale Netwerken (onderdeel NIL).
b. Campagne Good Food Club	
Doel: vergroten aandeel inkoop van lokaal en duurzaam geproduceerd voedsel Met: aanbieders in GoodFoodClub, Natuur en Milieufederaties. Doelgroep: consument	– 3 Fietsroutes ontwikkeld; – Media-aandacht gedurende Week van de Biodiversiteit; – Meer aanbieders toegevoegd.
Landelijk voedselstrategie	
Doel: kwartiermaker voedselstrategie Natuur en Milieufederaties	Afgerond en overgedragen aan nieuwe programmamanager Herstel Biodiversiteit.
Klimaat en Energie	
Klimaatneutraal Gelderland en Gelders Energie Akkoord	
a. Netwerkontwikkeling en strategie	
Doel: Gelderland klimaatneutraal in 2050 en 55% minder CO ₂ -uitstoot in 2030 Doelgroep: GEA-netwerk, burgers	– Bijgedragen aan het GEA netwerk en programmering; signaalrol kansen en risico's voor de energietransitie; – Deelgenomen aan GEA Support overleg; – Voorzitter programma Landbouw en grondgebruik; bijdrage aan werving nieuwe programmamanager door GEA.

b. Programma Landbouw en grondgebruik	
Doel: terugdringen CO2-uitstoot landgebruik en vastleggen CO2 in bodem en bomen Doelgroep: boeren, natuurbeheerders, grondeigenaren, overigen	– Vastgesteld werkplan en uitwerking rol GEA; – Als gevolg van vacature programmamanager weinig activiteit geweest.
c. Projectontwikkeling	
Doelen: – Klimaatproof wijken: begeleiden burgerinitiatieven voor energiebesparing, klimaatadaptatie, biodiversiteit en leefbaarheid; – Initiatief nemen voor realisatie duurzame opwek met ruimtelijke kwaliteit en meerwaarde voor landschap en biodiversiteit; – Aanjagen van opwek-initiatieven van onderop.	– Verkenning uitgevoerd voor samenwerking met De Kleine Kernen en bewonersgroepen voor klimaatproof wijken: dit heeft niet tot een uitvoerbaar project geleid; – Project ontwikkeld en gestart voor Natuurinclusieve energietransitie Gelderland.
Begeleiding lokaal beleid voor zon en/of wind	
Doel: stimulerende beleidskaders voor zonne- en windparken met participatie, eigenaarschap van inwoners en goede ruimtelijke kaders voor landschap en natuur Doelgroep: gemeenten	Voor Doesburg meegewerkt aan afwegingskader voor wind- en zonne-energie, communicatie en werkgroep met belanghebbenden.
Participatiecoalitie: warmtetransitie en RES	
Doel: participatie van burgers in RES; goede ruimtelijke inpassing is geborgd; tenminste 50% lokaal eigendom; bottom-up initiatieven voor aardgasvrije wijken. Doelgroep: achterban Natuur en Milieu Gelderland en Energie Samen; gemeenten, RES-regio's	– 50% lokaal eigendom is opgenomen in RESsen. Natuur wordt niet opgenomen als zoekruimte voor zonne-parken. Zoekgebieden sluiten ruimtelijk het beste aan bij zuinig ruimtegebruik en zonneladder. Onderzoek gestart m.b.t. wind rond de Veluwe i.r.t beschermde natuur; – Bijeenkomst georganiseerd voor burgers met interesse in natuur en energie; – Samengewerkt met energiecoöperaties om doelen in de RES te realiseren. – Input geleverd aan de RESsen door deel te nemen in Stuurgroepen Noord-Veluwe, Foodvalley en Achterhoek. Inbreng geleverd op lokale dossiers in regio's Clean-Tech en Arnhem-Nijmegen. – Bijeenkomst samen met energiecoöperaties over natuurinclusief ontwikkelen.
Participatiecoalitie: kennisontwikkeling RES landelijk met bijdragen van Natuur en Milieu Gelderland	
Kennisontwikkeling gericht op goede verankering natuur en landschap binnen energietransitie en delen van deze kennis.	– Voorlichtingsfilm natuurinclusieve energietransitie; – NPRES-werkgroep 'SDE en maatschappelijke kosten'; – Actualisatie Gedragscode wind op land; – Handreiking Natuurinclusieve Energietransitie Wind en Hoogspanning op Land.

Circulaire Economie Gelderland	
Doel: circulair ondernemen door Gelderse bedrijven en gemeenten bevorderen; Ambachtscentra voor hergebruik reststromen. Met: MKB, voorloperbedrijven, gemeenten, afvalverwerkers, onderwijsinstellingen, kringloopcentra.	- CoP voor ambachtscentra opgezet; - Aanvraag twee nieuwe ambachtscentra (Apeldoorn, Ede), advies geleverd; - Overleg gevoerd met gemeenten over circulaire ambities in beleid (Renkum, Buren, Heerde).
Natuurinclusieve Energietransitie	
Doelen: Natuur en landschap worden goed beschermd in 6 RES-regio's; Borging in beleid van tenminste 15 gemeenten van kaders voor locatiekeuze i.r.t natuur en landschap en biodiversiteit; Concrete energie-initiatieven (>15) zijn voorzien van uitwerking voor landschappelijke versterking en inpassing; De achterban van groene organisaties is actief betrokken bij (coöperatieve) duurzame energie.	- Advies over natuurontwikkeling bij verschillende zonneparken; - Webomgeving gebouwd over natuurinclusieve energietransitie; - Voorbereiding en eerste werving voor training Energieboswachter (voorjaar 2022); - Afstemming met Provincie, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer over energietransitie en natuur.
Leefomgeving en participatie	
Geef om Gelderland	
a. Activiteitenprogramma	
Doel: activeren, opleiden en ondersteunen van lokale groepen en particulieren, gericht op actieve betrokkenheid bij natuur, landschap en leefomgeving op lokaal niveau. Doelgroep: lokale groepen, leden en niet-leden, met aandacht voor verschillende leeftijdscategorieën.	- Zeven Geef om Gelderland bijeenkomsten, allemaal online. - Totaal 395 deelnemers. - Twee van deze bijeenkomsten gaven specifiek het podium aan sprekers onder de 30.
b. Helpdesk	
Doel: ondersteunen van leden en inwoners bij lokale belangen van natuur, landschap en milieu.	77 helpdeskvragen ontvangen en afgehandeld.
c. Jongerenparticipatie in de energietransitie	
Doel: jongeren een stem geven in de energietransitie. Met wie: RES-organisatie, Gemeenten, Spectrum. Doelgroep: jongeren.	- Samenwerking met Jong RES, hoe bouw je een community? Swipocratie uitgevoerd samen met gemeenten in de Achterhoek; - Fair Future Generators project uitgevoerd samen met Milieudefensie.
d. Adviseren voor draagvlak duurzame opwek	
Doel: bevorderen draagvlak voor realisatie van zonne- en windparken en bevorderen goede ruimtelijke kwaliteit. Doelgroep: gemeenten, dak- en grondeigenaren, ontwikkelaars, bewoners en belanghebbenden.	- Tientallen adviezen gegeven over beleidskaders en over concrete projecten; - Diverse interviews, presentaties, rondleidingen over aanpak bij Windpark Nijmegen-Betuwe.

e. Lokaal omgevingbeleid en actieve participatie	
Doel: deskundige lokaal actieve burgers leveren inbreng voor natuur, landschap en omgevingskwaliteit. Doelgroep: geïnteresseerde en lokaal actieve burgers, vrijwilligers groene organisaties, leden.	- Bijdrage aan landelijke samenwerking rond Omgevingsbeleid en vrijwilligers (begin 2022 lancering website www.samenvooronzeeleefomgeving.nl); - Organisatie en uitvoering van 3 debatten over Ruimte en landschap in Gelderland van de toekomst. Deelthema's: klimaatadaptatie; landbouw en voedsel; verduurzaming en gedrag. Specifiek aandacht voor de positie van jongeren daarin.
Tienpuntenplan gemeenteraadsverkiezingen -niet begrote activiteit	
Doel: bieden van inspiratie voor duurzaam beleid van gemeenten gericht op gemeenteraadsverkiezingen.	- Brochure Top 10 voor Duurzame gemeenten gepubliceerd. Gedrukt exemplaar aan alle leden, digitaal exemplaar aan (vrijwel) alle lokale afdelingen van partijen in alle Gelderse gemeenten. Webpagina met aanvullende achtergrondinformatie en documenten gelanceerd; - In tien achtereenvolgende nieuwsbrieven communicatie over telkens één van de tien thema's, met doorverwijzing naar de themapagina op de website.
Schone lucht	
Doel: bewustwording en betrokkenheid van burgers bij luchtkwaliteit in eigen leefomgeving Doelgroep: Gemeenten en inwoners	- Schone Lucht Arnhem: organisatie Burgermeetnet: 2 workshops gehouden, 24 deelnemers. Totaal aantal werkende luchtmeters 48; - Online bijeenkomst Samen analyseren met RIVM; - 4 workshops Kachel stoken; - 10 digitale nieuwsbrieven, communicatie op gemeentepagina.
Communicatie en netwerken	
Werving en binding leden en lidorganisaties	
Doelen: een levendige vereniging die de belangen van natuur, milieu en landschap in Gelderland actief behartigt; waar mensen gefaciliteerd worden om zich in te zetten voor een mooi en duurzaam Gelderland; behoud van leden en lidorganisaties en versterking van de band met deze achterban. Doelgroep: burgers en lokale organisaties in Gelderland met belangstelling voor natuur, landschap en omgeving.	- 47 nieuwe leden; - 16 leden vertrokken (verhuizing, overlijden, opzegging); - Netto groei van 31 leden.
Werving en binding burgers en bedrijven	
Doel: een actieve relatie tussen Natuur en Milieu Gelderland, burgers en bedrijven	- Openstelling van activiteiten Geef om Gelderland voor niet-leden; - Bedrijven: overleggen en werkbezoek in branches afvalverwerking, ontgrondingen, energieopwekking, recreatiesector.

Communicatie	
Doelen: agenderen en uitdragen inhoudelijke onderwerpen; zichtbaar zijn voor geïnteresseerd publiek, Gelders bestuur en politiek en stakeholders in het netwerk. Doelgroepen: geïnteresseerde burgers, leden, professionals, bestuurders, politici en pers.	– Opinieartikelen in Gelderlander/Stentor; – Tv-uitzending Buitengewoon Coulisselandschap Achterhoek en Natuurinclusieve landbouw; – Themanummer De Ondernemer over Circulair en agrifood met rondetafel-debat en artikel; – Tienpuntenplan voor gemeenten; – Een handreiking Stikstof specifiek voor gemeenten; – Maandelijkse nieuwsbrief voor leden van de Provinciale Staten; – Tweewekelijkse digitale nieuwsbrief: 7.631 abonnees)
Natuur en Landschap Overleg / Oogstfeest	
Doel: Zorgdragen voor een gezamenlijk geluid en initiatieven vanuit de natuur en milieuorganisaties; jaarlijkse netwerkbijeenkomst Oogstfeest; Doelgroep: overheden, bedrijven, politiek, andere contacten	– Geslaagde netwerkbijeenkomst in oktober 2021. 100 bezoekers. Sprekers uit GS, waterschap en LTO. – NLO-partners opereren goed samen op dossiers GMS, water en droogte, omgevingsbeleid, landschap.
Bestuurlijke overleggen	
Doel: Inbreng en advies geleverd op gebied van natuur-, milieu- en omgevingsbeleid; afstemming met andere partijen voor uitwisseling, afstemming en samenwerking. Doelgroep: bestuurders.	– Participatie in de PRO; actieve bijdrage aan advies over ruimteclaims; – Periodiek overleg met GS, waterschappen en regio's.
Samenwerking Natuur en Milieufederaties	
Doel: door samenwerking efficiënter en resultaatgericht werken; door samenwerking landelijke projecten genereren. Doelgroep: directie en medew. NMF's	Landelijke producten rond energietransitie en biodiversiteit, inbreng in NPRES; partnerschap in Deltaplan biodiversiteit; kennisuitwisseling over circulaire economie en omgevingsbeleid; samenwerking rond stikstof en natuurinclusieve landbouw.

Bijdrage Postcode Loterij maakt in iedere provincie een verschil

Energietuinen is een van de projecten van de Natuur en Milieufederaties die mogelijk gemaakt wordt door de deelnemers van de Postcode Loterij.

Dankzij de ruim 3 miljoen deelnemers van de Nationale Postcode Loterij gaat er in 2022 ruim 361 miljoen euro naar 188 goede doelen die zich inzetten voor mens en natuur. De Natuur en Milieufederaties horen al sinds 1996 bij de goede doelen die op een bijdrage mogen rekenen. Ook het komend jaar ontvangen we opnieuw een bijdrage van 2,25 miljoen euro van de Postcode Loterij: een aanzienlijk bedrag waar wij ontzettend blij mee zijn.

Annie van de Pas, netwerkdirecteur van de Natuur en Milieufederaties: “Met de bijdrage van de Nationale Postcode Loterij is het voor ons mogelijk om in iedere provincie een impact te creëren. De bijdrage van de Loterij is voor ons al jarenlang een fundament voor de realisatie van vele mooie projecten. Het is fantastisch dat we op deze manier in heel Nederland het verschil kunnen maken.”

Extra schenkingen

Naast deze jaarlijkse bijdrage hebben de Natuur en Milieufederaties samen met WNF Nederland, Natuurmonumenten, ARK natuurontwikkeling en LandschappenNL eind 2021 een extra schenking mogen ontvangen om [overstromingen in Limburg tegen te gaan](#). Dit project gaat binnenkort van start. We zijn ook partner van [CleanUpXL](#), een gezamenlijk gedragen en uitgevoerd project van de Waddenvereniging, Stichting De Noordzee, Stichting Duik de Noordzee Schoon, BDS Harlingen en Friendship Offshore om 800.000 kilo rotzooi uit Noordzee te verwijderen. Begin 2021 heeft de Loterij financiering voor dit project toegekend.

Mooie projecten

In 2019 ontvingen we een extra schenking van 1,65 miljoen euro voor het project [Energietuinen](#). Met dit project willen we zichtbaar maken dat grootschalige opwek van duurzame energie ook mooi kan zijn én kan samengaan met natuur en recreatie. In het najaar 2019 vielen we nogmaals in de prijzen, toen we te horen kregen dat [Plan Boom](#) mede dankzij de Postcode Loterij van start kon gaan. Met een extra schenking van 2,25 miljoen euro willen we de komende jaren in heel Nederland 10 miljoen bomen gaan planten.

De Natuur en Milieufederaties zijn de Postcode Loterij en alle deelnemers enorm dankbaar voor hun bijdrage. Met hun steun kunnen we ons blijven inzetten voor mooie en duurzame provincies.

Begroting en jaarplan 2022

A. Overzicht begrote baten en lasten

Inkomsten (in euro)	Begroting	Begroting	Jaarrekening	Uitgaven (in euro)	Begroting	Begroting	Jaarrekening
	2022	2021	2020		2022	2021	2020
Baten van subsidies van overheden							
Budgetsubsidie Provincie Gelderland	310.000	310.000	265.651	Personeelskosten	647.012	546.000	548.627
Projectsubsidie Provincie Gelderland	259.040	264.040	46.344	Huisvestingskosten	32.250	33.000	37.715
Projectsubsidie overige	-	-	-	Kantoorkosten	23.500	20.000	19.571
Baten van particulieren				Algemene kosten	8.500	8.000	7.415
Contributies leden	12.500	12.500	13.671	Directe projectkosten	138.500	300.120	142.061
Giften en donaties particulieren	3.000	3.000	9.386	Communicatie	13.000	16.000	16.431
Baten van verbonden organisaties				Professionalisering	6.000	12.000	2.579
NMF-projecten	33.800	87.000	130.320	Afschrijvingskosten	5.500	3.000	1.496
NPL vrij	118.000	118.000	118.000	Automatisering	8.000	6.950	8.890
Baten van bedrijven							
Donaties bedrijven	10.000	10.000	18.450	Subtotaal uitgaven	882.263	945.070	784.784
Baten andere organisaties zonder winst							
Contributies lidorganisaties	5.000	5.000	4.834				
Bijdrage terreinbeheerders	48.720	50.800	50.840				
Overige	-	-	-				
Baten tegenprestaties levering diensten	90.180	87.120	246.530				
Overige baten	-	-	-				
Rente	3.700-		16				
Totale inkomsten	€ 886.540	€ 947.460	€ 904.041	Totaal uitgaven	€ 882.263	€ 945.070	€ 784.784

Resultaat	€	4.277	€	2.390	€	119.256
------------------	----------	--------------	----------	--------------	----------	----------------

B. Begroting kosten voor projecten en activiteiten

 Werkplan 2022: bestedingen	UREN				KOSTEN				DIRECTE PROJECTKOSTEN				Totaal (uren + directe kosten)			
		budgetsubsidie	Overig	Totaal uren		budgetsubsidie	Overig	Totaal uren		budgetsubsidie	Overig	Totaal directe projectkosten		budgetsubsidie	Overig	Totaal (in €)

BIODIVERSITEIT NATUUR EN LANDSCHAP

Provinciaal beleid – stikstof, biodiversiteit, landschap, bos	340			340		30.600		30.600						30.600		30.600
Zuinig en duurzaam ruimtegebruik	250			250		22.500		22.500						22.500		22.500
Duurzaam waterbeheer	200			200		18.000		18.000						18.000		18.000
Nacht van de nacht	80			80		7.200		7.200	1.500		1.500			8.700		8.700
Gelderse regio's – ruimte, landschap, biodiversiteit									3.000		3.000			3.000		3.000
Masterplan IJsselvallei	60			60		5.400		5.400						5.400		5.400
Coulisselandschap Achterhoek	80			80		7.200		7.200						7.200		7.200
Renkums beekdal/ Veluwe flank	50			50		4.500		4.500						4.500		4.500
Fruitdelta/ Rivierengebied	40			40		3.600		3.600						3.600		3.600
Plan Boom Gelderland			188	188			15.000	15.000							15.000	15.000
Plan Boom Landelijk			160	160			12.800	12.800							12.800	12.800
Aanvalsplan landschapselementen, fase 2																
Brongebied Grote Wetering (IJsselvallei)			50	50			4.500	4.500							4.500	4.500
Duurzame omgevings- en bestemmingsplannen en vergunningen			1.007	1.007			90.630	90.630							90.630	90.630
Beroepsprocedures '22			80	80			7.200	7.200							7.200	7.200

LANDBOUW EN VOEDSEL

Duurzaam voedsel																
Good Food Club - korte keten	150			150		13.500		13.500						13.500		13.500
Voedseltransitie			100	100			9.000	9.000							9.000	9.000
Landelijke coördinatie voedsel																
Vitaal Platteland	80			80		7.200		7.200						7.200		7.200
Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve landbouw Gelderland																
Governance en programmteam			1.356	1.356			122.100	122.100		81.300	81.300			203.400		203.400
Platform en communicatie										36.200	36.200			36.200		36.200
Voedselbosbouw en agroforestry			216	216			19.440	19.440						19.440		19.440
Partner in projecten			64	64			5.760	5.760						5.760		5.760

 Werkplan 2022: bestedingen																
	UREN	budgetsubsidie	Overig	Totaal uren	KOSTEN	budgetsubsidie	Overig	Totaal uren	DIRECTE PROJECTKOSTEN	budgetsubsidie	Overig	Totaal directe projectkosten	Totaal (uren + directe kosten)	budgetsubsidie	Overig	Totaal (in €)

KLIMAAT EN ENERGIE

Klimaatneutraal Gld en GEA																
Energietransitie en netwerkontwikkeling	250		250	22.500		22.500							22.500			22.500
Stimuleren en adviseren wind- en zonne-energie	250		250	22.500		22.500							22.500			22.500
Natuurinclusieve energietransitie			280	280			25.200	25.200							25.200	25.200
Participatiecoalitie																
Circulaire economie Gld (Circles, Servicepunt, netwerk)	150		150	13.500		13.500							13.500			13.500
Project Circulair			100	100			9.000	9.000							9.000	9.000

LEEFOMGEVING EN PARTICIPATIE

Geef om Gelderland																
Activiteitenprogramma	200		200	18.000		18.000		2.000		2.000			20.000			20.000
Helpdesk	140		140	12.600		12.600							12.600			12.600
Jongerenparticipatie	80		80	7.200		7.200							7.200			7.200
Lokaal omgevingsbeleid en actieve participatie	80	100	180	7.200	9.000	16.200							7.200	9.000		16.200
Luchtvaart	50		50	4.500		4.500							4.500			4.500
Duurzame mobiliteit Ede		100	100		9.000	9.000								9.000		9.000
Schone lucht																
Luchtkwaliteit Gelderse gemeenten	50	30	80	4.500	2.700	7.200							4.500	2.700		7.200
Burgermeetnet Arnhem		50	50		4.500	4.500								4.500		4.500

COMMUNICATIE EN NETWERKEN

Werving en binding leden en lidorganisaties	160		160	14.400		14.400		2.000		2.000			16.400			16.400
Werving en binding burgers en bedrijven '22		250	250		22.500	22.500			2.000	2.000				24.500		24.500
Communicatie	350		350	31.500		31.500		8.000		8.000			39.500			39.500
Bestuurlijke Overleggen '22	50		50	4.500		4.500							4.500			4.500
Natuur en landschapsoverleg	100		100	9.000		9.000		2.500		2.500			11.500			11.500
Samenwerking Natuur en Mileufederaties		75	75		6.000	6.000								6.000		6.000

Acquisitiekosten		100	100		9.000	9.000								9.000		9.000
Acquisitiedoelstelling		112	112		10.080	10.080								10.080		10.080
Nog toe te bedelen NPL		622	622		55.980	55.980								55.980		55.980

TOTAL EN		3240	5040	8280	291.600	449.390	740.990	19.000	119.500	138.500		310.600	571.660	882.260		
-----------------	--	------	------	------	---------	---------	---------	--------	---------	---------	--	---------	---------	---------	--	--

Financieel jaarverslag 2021

De Vereniging ontvangt budgetsubsidie van de provincie Gelderland, een jaarlijkse bijdrage van de Natuur en Milieufederaties namens de Postcode Loterij, overige subsidies en opdrachten, en baten uit contributies en donaties.

Natuur en Milieu Gelderland heeft 2021 financieel positief afgesloten met een resultaat van € 61.761,-. Over 2020 bedroeg het resultaat € 119.256,-. Een overbesteding van € 11.629,- op de budgetsubsidie van provincie Gelderland wordt ten laste van de egaliseringsreserve budgetsubsidie gebracht.

De continuïteitsreserve dient minimaal 50% van de vaste lasten te zijn. Op basis van de begrote lasten 2022 wordt er geen dotatie aan de continuïteitsreserve gedaan. Het resultaat na verrekening egaliseringsreserve van € 73.390,- wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve Strategische projecten. Daarnaast is aan de bestemmingsreserve Strategische projecten een bedrag van € 3.170,- onttrokken voor afschrijvingen op de huisvestingskosten. Per saldo een toevoeging van € 70.220,-.

Staat van baten en lasten

	2021	2020
	€	€
Geworven baten	925.347	657.495
Baten als tegenprestatie levering diensten	143.930	246.530
Overige baten	-	-
Som der baten	1.069.277	904.025
Kosten besteed aan doelstellingen	871.117	632.650
Kosten beheer en administratie	134.552	147.979
Wervingskosten	1.847	1.656
Overige kosten		2.500
Som der lasten	1.007.516	784.785
Saldo voor financiële baten en lasten	61.761	119.240
Saldo financiële baten en lasten		16
Resultaat	61.761	119.256
Resultaatbestemming	2021	2020
Toevoegen/onttrekken aan egaliseringsreserve budgetsubsidie	-11.629	20.337
Toevoegen aan continuïteitsreserve	-	39.435
Toevoegen aan continuïteitsreserve inzake afschrijving gebouwen	3.171	1.024
Toevoegen aan strategische reserve projecten	73.390	59.484
Onttrekking bestemmingsreserve strategische projecten inzake afschrijving gebouwen	-3.171	-1.024
	61.761	119.256

Financieel overzicht 2021

Baten (in euro)	Resultaat	Begroting	Jaarrekening	Lasten (in euro)	Resultaat	Begroting	Jaarrekening
	2021	2021	2020		2021	2021	2020
Baten subsidies van overheden							
Budgetsubsidie provincie Gelderland	310.000	310.000	265.651	Personeelskosten	613.779	546.000	548.627
Projectsubsidie overheden	270.320	264.040	46.344	Huisvestingskosten	31.813	33.000	37.715
Baten van particulieren				Kantoorkosten	20.878	20.000	19.571
Contributies leden	15.816	12.500	13.671	Algemene kosten	5.188	8.000	7.415
Giften en donaties	4.171	3.000	9.386	Directe projectkosten	298.388	300.120	142.061
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven				Communicatie	7.102	16.000	16.431
NMF-projecten	125.500	87.000	130.320	Professionalisering	11.551	12.000	2.579
NPL	118.000	118.000	118.000	Afschrijvingskosten	4.972	3.000	1.496
Baten van bedrijven	27.850	10.000	18.450	Automatisering	9.319	6.950	8.890
Baten van organisaties zonder winststreven				Rentelasten	4.526		
Contributies lidorganisaties	4.970	5.000	4.834				
Bijdrage terreinbeheerders	48.720	50.800	50.840				
Overige			-				
Baten als tegenprestaties levering diensten	143.930	87.120	246.530				
Overige baten	-						
Rente	-	-	16				
Totaal inkomsten	€ 1.069.277	€ 947.460	€ 904.041	Totaal uitgaven	€ 1.007.516	€ 945.070	€ 784.784
Resultaat	€ 61.761	€ 2.390	€ 119.256				

Baten

De gerealiseerde baten van € 1.069.277,- zijn hoger dan begroot (€ 947.460,-). In de begroting waren onzekere baten niet meegenomen.

Baten als tegenprestatie voor geleverde producten/diensten zijn € 56.810,- hoger dan begroot (€ 143.930,- gerealiseerd en € 87.120,- begroot). Dit komt door niet of lager begrote opdrachten. De belangrijkste afwijkingen bij de begrote projecten zijn: het programmamanagement voor GEA-Landbouw en grondgebruik is afgerond in april. Begroot was € 11.500,- uiteindelijk gerealiseerd voor € 23.760,-; Microplanologie Vitens, begroot € 21.600,- is gerealiseerd voor € 18.270. De vooruit ontvangen baat € 2.430,- wordt gerealiseerd in 2022; Schone Lucht, project Burgermeetnet Arnhem was begroot voor € 21.600,- gerealiseerd is € 25.558,-.

Niet begrote projecten: (Landelijk) Aanvalsplan Landschapselementen fase 2 uitvoering in 2021 en 2022. Gerealiseerd in 2021 € 15.750,-; Vitaal Platteland – IJsselvlei. Uitvoering in 2021 en 2022. Gerealiseerd in 2021 € 7.982,50, overige werkzaamheden worden in 2022 gerealiseerd; project Natuurinclusieve energietransitie is een opdracht verworven ad € 49.860,- die niet was begroot. Gerealiseerd in 2021 is € 20.037,- overige werkzaamheden worden in 2022 gerealiseerd; Jongerenparticipatie RES Achterhoek gerealiseerd voor € 6.773,-; Energietuin Solarpark De Langenberg is een opdracht verworven; gerealiseerd in 2021 is € 2.000,-; Afwegingskader (Doesburg) 2021 gerealiseerd € 3.060,- Overige cumulatieve afwijkingen € 11.690,-.

Baten van particulieren zijn € 4.487,- hoger dan begroot, door een stijging met 31 nieuwe leden en incidentele giften.

Baten van bedrijven waren € 17.850,- hoger dan begroot. De begroting was voorzichtig opgesteld omdat een aantal bedrijven in 2020 geen bijdrage hadden geleverd. In 2021 zijn bijdragen wel ontvangen, één met terugwerkende kracht voor 2 jaar.

Baten van verbonden organisaties zonder winstoogmerk zijn € 38.500,- hoger dan begroot. Er is minder werk gerealiseerd voor de Landelijke samenwerking landbouw en biodiversiteit (begroot € 8.000,- gerealiseerd € 6.800,-). In meerdere projecten is meer gerealiseerd dan begroot: Project Participatiecoalitie (begroot € 58.000,-, gerealiseerd € 69.900); landelijke communicatie Plan Boom (niet begroot, gerealiseerd € 12.800,-); Circulaire economie (niet begroot, gerealiseerd € 1.920,-); Natuurinclusieve energietransitie (niet begroot, gerealiseerd € 1.920,-); Good Food Club (niet begroot, gerealiseerd € 6.400,-); Circulaire economie in de regio versnellen (niet begroot, gerealiseerd € 1.800,-); Handreiking Natuur Landschap (niet begroot, gerealiseerd € 2.400,-).

Baten van andere organisaties zonder winstoogmerk bedragen (nagenoeg conform begroting en conform 2020) € 53.690,-.

Lasten

De gerealiseerde lasten zijn € 1.007.599,- en € 62.529,- hoger dan begroot (€ 945.070,-).

De personele lasten zijn met € 613.862,- hoger dan begroot (€ 546.000,-), vanwege een uitbreiding van de formatie met 0,65 fte voor projecten. Het aantal fte's in 2021 kwam hiermee op 8,33 tegen 7,68 in 2020.

In 2021 is een benchmark uitgevoerd naar het loongebouw onder collega-Natuur en Milieufederaties. Op grond van de bevindingen is het loongebouw herzien met een meer marktconform salaris. Met ingang van 2022 volgen we de cao Bos & Natuurbeheer op basis van een eigen functieboek. Stijging personeelskosten inclusief sociale lasten € 5.850,-. Vanwege Covid-19 zijn de reiskosten € 9.716,- lager dan begroot (gerealiseerd € 3.484,- begroot € 13.200,-) en zijn de kantinekosten € 1.966,- lager dan begroot. (gerealiseerd € 234,- begroot € 2.200,-).

De huisvestingskosten waren met € 31.813,- lager dan in 2020 (€ 37.715,-) vanwege incidenteel hogere huisvestingslasten in 2020 door de verhuizing, en lager dan begroot (€ 33.000,-).

De kantoorkosten komen uit op € 20.878,- en zijn vergelijkbaar met hetgeen was begroot (€ 20.000,-)

De directe projectkosten zijn met € 298.388,- nagenoeg hetgeen was begroot (€ 300.120,-). Voor professionalisering is gerealiseerd € 11.551,- (€ 12.000,- begroot). Hieronder vallen opleidingen, training, en advies ten behoeve van de aanpassing van de arbeidsvoorwaarden.

Kosten beheer en administratie

Natuur en Milieu Gelderland hanteert als norm dat de kosten voor beheer en administratie (B&A) niet uitstijgen boven de 30% en streeft naar een beperking tot 20% van de totale kosten. In 2021 waren de kosten voor beheer en administratie 13,4% t.o.v. 18,8% in 2020 (en 19,5% in 2019).

Onder de kosten voor beheer en administratie vallen:

- de personeelskosten ten behoeve van management, relatiebeheer, CRM-systeem, personeelszaken, financiële administratie, secretariaat, klachtenafhandeling en algemene acquisitie;
- accountants- en administratiekosten, afschrijvingskosten, inclusief de afschrijvingskosten voor de automatisering, de bestuurskosten, kosten relatiebeheer, assurantiën en voorziening dubieuze debiteuren worden geheel aan B&A toebedeeld;
- de communicatiekosten worden, voor zover deze geen activiteit betreffen die is toegeschreven aan een van onze speerpunten, volledig aan B&A toebedeeld.

NB. Natuur en Milieu Gelderland is penvoerder voor het Uitvoeringsprogramma Natuurinclusieve Landbouw Gelderland. Projecten die de organisatie zelf uitvoert worden verantwoord in deze jaarrekening. De verantwoording als penvoerder geschiedt, na accountantscontrole, aan subsidieverlener. De administratie voor dit Uitvoeringsprogramma is uitbesteed aan De Lorijn Accountants en Belastingadviseurs en wordt verantwoord binnen project 6.1 van het programma.

Toerekening kosten aan doelstellingen

De verdeling van de toe te rekenen kosten (personeelskosten, huisvestingskosten etc.) aan de thema's Biodiversiteit Natuur en Landschap, Landbouw en voedsel, Klimaat en Energie, Leefomgeving en participatie en aan Communicatie en netwerken vindt plaats op basis van de verhouding van de gerealiseerde uren per doelstelling versus totale gerealiseerde uren. De projectkostenverdeling vindt plaats op basis van de werkelijk verantwoorde projectkosten per doelstelling. Onder wervingskosten vallen de materiaalkosten (of gedeelten ervan) die expliciet gemaakt zijn voor werving van leden, lidorganisaties en donateurs en een inschatting van de gemaakte uren.

Beleggingsbeleid Natuur en Milieu Gelderland

De reserves van Natuur en Milieu Gelderland worden niet aangewend voor belegging in effecten, zoals aandelen en obligaties. In 2021 zijn de aanwezige liquide middelen verspreid over drie banken.

Financieel beheer

Na afloop van elke kwartaal stelt de directie een voortgangsrapportage op, waarbij begroting versus realisatie wordt vergeleken. Ook wordt de prognose tot het einde van het jaar bijgewerkt en wordt de te verwachten liquiditeit van de organisatie voor de komende 6 maanden in beeld gebracht.

Balans per 31 december 2021 (na voorstel resultaatbestemming)

ACTIVA

Vaste activa	<i>ref.</i>	31-12-2021	31-12-2020
Materiële vaste activa	1		
<i>Verbouwing</i>		27.503	39.924
<i>Inventaris</i>		7.857	6.645
		35.360	46.569
Financiële vaste activa			
<i>Waarborgsommen betaald</i>		12.450	12.450
Vlottende activa			
Vorderingen en overlopende activa			
Overige vorderingen	2	72.709	210.109
		72.709	210.109
Liquide middelen	3	1.175.513	610.178
TOTAAL ACTIVA		1.296.032	879.306

PASSIVA

Reserves en fondsen

	<i>ref.</i>	31-12-2021	31-12-2020
Continuïteitsreserve	4	478.949	475.778
Egalisatiereserve			
provinciale budgetsubsidie	5	27.775	39.404
Bestemmingsreserve	6	228.706	158.486
		735.430	673.668

Langlopende schulden

<i>Waarborgsommen ontvangen</i>	<i>ref.</i>	6.225	-
---------------------------------	-------------	-------	---

Kortlopende schulden

Crediteuren		58.193	58.356
Vooruitontvangen subsidies en projectbijdragen	7	122.692	22.006
Belastingen en premies sociale verzekeringen	8	20.942	38.767
Reservering vakantiegeld	9	22.657	18.913
Reservering vakantiedagen	10	40.502	24.552
Overige schulden	11	289.391	43.043
		554.377	205.637

TOTAAL PASSIVA		1.296.032	879.306
-----------------------	--	------------------	----------------

Staat van baten en lasten 2021

Baten

	<i>ref.</i>	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Baten van particulieren	12	19.987	15.500	23.057
Baten van bedrijven		27.850	10.000	18.450
Baten van verbonden organisaties zonder winststreven		243.500	205.000	248.320
Baten van subsidies van overheden	13	580.320	574.040	311.995
Baten van andere organisaties zonder winststreven	14	53.690	55.800	55.674
Som van de geworven baten		925.347	860.340	657.495
Baten als tegenprestatie voor levering van producten en/of diensten		143.930	87.120	246.530
Som van de baten		1.069.277	947.460	904.025

Lasten

	ref.	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
Besteed aan doelstellingen	16			
Biodiversiteit Natuur en Landschap		172.830	168.500	
Landbouw en voedsel		371.383	427.200	
Klimaat en Energie		135.495	88.620	
Leefomgeving en participatie		108.859	66.000	
Communicatie en netwerken		82.550	78.500	
		<u>871.117</u>	<u>828.820</u>	<u>632.650</u> ¹⁾
Wervingskosten		1.847	4.400	1.656
Kosten beheer en administratie		134.552	111.850	147.979
Overige kosten		-		2.500
Som van de lasten		<u>1.007.516</u>	<u>945.070</u>	<u>784.785</u> ²⁾
Saldo voor financiële baten en lasten		61.761	2.390	119.240
Saldo financiële baten en lasten			-	16
Saldo van baten en lasten		61.761	2.390	119.256
Bestemming saldo van baten en lasten: Toevoeging/onttrekking aan:				
- egalisatie-reserve budgetsubsidie		-11.629		20.337
- bestemmingsreserve strategische projecten		73.390		59.484
inzake afschrijving gebouwen		-3.170		-1.024
- continuïteitsreserve		-	2.390	39.435
- continuïteitsreserve inzake afschrijving gebouwen		3.170		1.024
		<u>61.761</u>	<u>2.390</u>	<u>119.256</u>

1) In 2021 zijn de doelstellingen herdefinieerd. Hierdoor kunnen er geen vergelijkende cijfers per doelstelling gepresenteerd worden t.o.v. 2020.

2) Inclusief rentelasten.

Kasstroomoverzicht

	2021	2020
	€	€
Resultaat boekjaar	61.761	119.256
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	9.211	5.059
Langlopende schulden	6.225	
Verandering in werkkapitaal:		
Vorderingen	137.400	-163.207
Kortlopende schulden (ex. banken)	348.739	61.454
	486.139	-101.753
Kasstroom uit operationele activiteiten	563.336	22.562
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings materiële vaste activa (inclusief ontvangen investeringsbijdrage)	1.998	-45.082
Investerings financiële vaste activa	-	-12.450
Mutatie geldmiddelen	565.334	-34.969
Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:		
Stand per 1 januari	610.178	645.148
Mutatie boekjaar	565.334	-34.969
Stand per 31 december	1.175.513	610.178

Algemene toelichting

Activiteiten

De activiteiten van Natuur en Milieu Gelderland bestaan voornamelijk uit:

- het beïnvloeden van het beleid op het gebied van natuurbescherming, landschapsbescherming en milieubeheer in Gelderland;
- het overdragen van expertise van de vereniging aan lokale en regionale organisaties;
- als eerste aanspreekpunt te fungeren voor inwoners, overheden of instellingen, die zich met een vraag op het gebied van landschap en milieu geconfronteerd zien.

Vestigingsadres, rechtsvorm en inschrijfnnummer handelsregister

De Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland is gevestigd te Arnhem op Oude Kraan 72, 6811 LL en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 41046129.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Verslagperiode

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslagperiode van een jaar. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.

Algemene grondslagen

Algemeen/Verslaggeving volgens CBF-Keurmerk.

De jaarrekening is opgesteld conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende Instellingen.

Doel van deze richtlijn is inzicht te geven in de kosten van de organisatie en besteding van de gelden in relatie tot het doel waarvoor die fondsen bijeengebracht zijn. Deze inrichting is tevens één van de voorwaarden voor het verkrijgen van het CBF-Keur. Dit is een keurmerk dat door het Centraal Bureau Fondsenwerving wordt verleend aan fondsenwervende instellingen die voldoen aan de gestelde eisen, vastgelegd in het Reglement CBF-Erkenning Goede doelenorganisaties d.d. 29 november 2017. In 2002 heeft de vereniging dit keurmerk verworven en na een tussentijdse hertoetsing in 2020 is gebleken dat de vereniging nog immer voldoet aan het gestelde keurmerk.

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen ervan naar de onderneming zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen die economische voordelen in zich bergen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Subsidieverplichtingen verdienen hierbij bijzondere aandacht. Vaak betreft dit verplichtingen voor meerdere jaren. Van een subsidieverplichting is sprake nadat het bestuur/de directie een besluit ter zake heeft genomen en dit kenbaar heeft gemaakt aan de subsidieontvanger, waardoor een in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting ontstaat. Deze verplichting wordt op de balans als schuld verantwoord en gelijktijdig wordt de last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling.

De baten en lasten worden toegerekend aan de periode waarop zij betrekking hebben. De jaarrekening wordt gepresenteerd in euro's, de functionele valuta van de organisatie.

In de balans en staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa benodigd voor de doelstelling en voor de bedrijfsvoering worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte gebruiksduur bepaalde afschrijvingen, met inachtneming van een eventuele restwaarde. De afschrijvingen bedragen een percentage van deze verkrijgingsprijs.

In het jaar van investeren wordt naar tijdsgelang afgeschreven.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde, gewoonlijk de nominale waarde, onder aftrek van noodzakelijk geachte voorzieningen. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke veelal gelijk is aan de nominale waarde.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste opname gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieve rente methode, verminderd met bijzondere waardevermindering-verliezen. De geamortiseerde kostprijs is gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten en (dis)agio.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De liquide middelen staan, voor zover niet anders vermeld, ter vrije beschikking van de vereniging.

Reserves en fondsen

Continuïteitsreserve

Een continuïteitsreserve wordt gevormd voor de dekking van risico's op korte termijn en om zeker te stellen dat de fondsenwervende instelling ook in de toekomst aan haar verplichtingen kan voldoen in geval van (tijdelijke) tegenvallende inkomsten.

Egalisatiereserve provinciale budgetsubsidie

Een egalisatiereserve is een reserve die wordt gevormd uit exploitatieoverschotten die zijn toe te rekenen aan ontvangen provinciale budgetsubsidie-middelen.

Het verschil tussen de vastgestelde subsidie en de werkelijke kosten van de activiteiten waarvoor de subsidie is verleend, komt ten gunste of ten laste van de egaliseringsreserve.

De hoogte van de egaliseringsreserve mag maximaal tien procent van het verstrekt provinciaal budgetsubsidiebedrag voor het betreffende boekjaar zijn. Voor het boekjaar 2020 en 2021 is de egaliseringsreserve éénmalig verhoogd naar vijftientig procent van het verstrekte provinciaal budgetsubsidiebedrag.

Bestemmingsreserve strategische projecten

De ALV heeft in 2020 besloten om de bestemmingsreserve strategische projecten te verruimen tot 'initiatieven die de strategie, professionele organisatie en/of impact van de Gelderse Natuur en Milieufederatie kunnen versterken'.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde.

Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal gelijk aan de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Baten van particulieren en bedrijven

Deze inkomsten betreffen donaties en contributies van particulieren en bedrijven (waaronder bedrijfspriesters) en worden verantwoord in het jaar van ontvangst.

Baten van verbonden organisaties zonder winststreven

Deze inkomsten betreffen de door de "Stichting De Provinciale Milieufederaties" toegezegde jaarlijkse bijdrage van de Postcode Loterij en de extra projectbijdragen, gefinancierd via de Postcode Loterij.

Baten van andere organisaties zonder winststreven

Onder de baten (organisaties zonder winststreven) zijn de bijdragen van lidorganisaties terreinbeherende organisaties verantwoord, alsmede bijdragen van overige organisaties zonder winststreven.

Baten als tegenprestatie voor de levering van producten en/of diensten

Onder deze baten zijn de bijdragen opgenomen, voortkomend uit opdrachten van overheden en bedrijven, waarvoor diensten worden geleverd en waarover btw wordt afgedragen.

Besteed aan doelstelling en projectverplichtingen

De projectverplichtingen in het kader van de doelstellingen worden voor de gehele looptijd als besteding verantwoord in het jaar waarin het projectbesluit is genomen en het toegezegde actieresultaat tot verplichting leidt.

De overige bestedingen worden als last opgenomen in het jaar waarin de prestatie aan de vereniging is geleverd.

Kosten eigen fondsenwerving

In de kosten eigen fondsenwerving zijn inbegrepen alle kosten die gemaakt zijn om de totale baten uit eigen fondsenwerving te verwerven, te weten de directe verwervingskosten en de met de fondsenwerving verband houdende uitvoeringskosten eigen organisatie.

Lonen en salarissen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenlasten

De vereniging hanteert voor haar medewerkers, die al voor 1 januari 2017 in dienst zijn, een toegezegde pensioenregeling, waarbij de pensioenuitkeringen zijn gebaseerd op middelloon (Comfort Pensioen). Voor medewerkers, die na deze datum in dienst zijn gekomen hanteert de Vereniging een pensioenregeling op basis van beschikbare premie (Bewust Pensioen). Beide pensioenregelingen zijn ondergebracht bij Nationale Nederlanden. De Comfort Pensioenregeling is afgesloten tot en met 2021. Vanaf 2022 is deze regeling ondergebracht bij de A.S.R. De over het boekjaar verschuldigde premies worden als kosten verantwoord.

Financiële baten en lasten

De financiële lasten en financiële baten betreffen van derden ontvangen (te ontvangen) en aan derden betaalde (te betalen) interest.

Toelichting op het kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Rentelasten en rentebaten worden opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten.

Toelichting op de balans per 31 december 2021

Vaste activa

1. Materiële vaste activa benodigd voor de bedrijfsvoering

De mutaties in de materiële vaste activa kunnen als volgt worden weergegeven:

	Bedrijfs- gebouwen en -terreinen	Overige vaste bedrijfs- middelen	Totaal
	€	€	€
<u>1 januari 2021</u>			
Aanschafwaarde	40.948	32.402	73.350
Cumulatieve afschrijvingen	<u>1.024</u>	<u>25.757</u>	<u>26.781</u>
Boekwaarde	<u>39.924</u>	<u>6.645</u>	<u>46.569</u>
<u>Mutatie in boekjaar</u>			
Investerings	25.586	7.253	32.838
Ontvangen investeringsbijdrage	-34.837		-34.837
Desinvesteringen	-		-
Afschrijvingen	3.170	6.041	9.211
Afschrijving desinvesteringen	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Saldo	-/- <u>-6.081</u>	<u>13.293</u>	<u>7.212</u>
<u>31 december 2021</u>			
Aanschafwaarde	31.697	39.655	71.351
Cumulatieve afschrijvingen	<u>4.193</u>	<u>31.798</u>	<u>35.991</u>
Boekwaarde	<u>27.503</u>	<u>7.857</u>	<u>35.360</u>
Afschrijvingspercentage	10% - 20%	20% - 33%	

In het vierde kwartaal 2020 is de verbouwing gestart op de locatie Oude Kraan 72. Deze verbouwing is in het eerste kwartaal van 2021 afgerond. De totale verbouwingssom bedroeg € 89.795,-. De verhuurder heeft een bijdrage geleverd van € 24.200,- en de onderhuurder een bijdrage van € 33.869,- (€ 23.232,- in 2020 en € 10.637,- in 2021).

2. Vorderingen

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
<u>Overige vorderingen</u>		
Afrekening subsidies en projecten	15.814	94.101
Vooruitbetaalde abonnementen, contributies, verzekeringen	2.934	6.199
Vooruitbetaalde ziekengeldverzekering	-	14.933
Nog te ontvangen projectvergoedingen (koepel)	22.960	28.080
Rente	-	128
Te factureren subsidies en projectbijdragen	25.968	66.669
Vooruitbetaalde huur	<u>5.033</u>	<u>-</u>
	<u>72.709</u>	<u>210.109</u>

De afrekening subsidies en projecten betreft gefactureerde werkzaamheden over het vierde kwartaal 2021. De vorderingen zijn allen in januari 2022 voldaan.

De post vooruitbetaalde abonnementen, contributies, verzekeringen betreft kosten 2022 waarvan de factuur in 2021 ontvangen is.

Te factureren subsidies en projectbijdragen betreft werkzaamheden die in 2021 gestart zijn maar waarvan de facturering in 2022 plaatsvindt.

3. Liquide middelen

ASN Bank	379.124	380.114
ING Bank	623.182	115.376
Triodos Bank	173.175	114.668
Kas	<u>32</u>	<u>21</u>
	<u>1.175.513</u>	<u>610.178</u>

Reserves en fondsen

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
	€	€
4. Continuïteitsreserve		
Stand per 1 januari	475.778	435.319
Voorstel resultaatbestemming inzake continuïteitsreserve		39.435
Voorstel resultaatbestemming afschrijving verbouwing	<u>3.170</u>	<u>1.024</u>
Stand per 31 december	<u>478.948</u>	<u>475.778</u>

Deze reserve is noodzakelijk om de continuïteit van de organisatie te waarborgen. De continuïteitsreserve dient minimaal 50% van de vaste lasten te zijn. Op basis van de begrote vaste lasten 2022 wordt er geen dotatie aan de continuïteitsreserve gedaan.

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
5. Egalisatiereserve		
Saldo per 1 januari	39.404	19.067
Voorstel resultaatbestemming egalisatiereserve budgetsubsidie	<u>-11.629</u>	<u>20.337</u>
Saldo per 31 december	<u>27.775</u>	<u>39.404</u>

Een egalisatiereserve is een reserve die wordt gevormd uit exploitatieoverschotten die zijn toe te rekenen aan ontvangen provinciale budgetsubsidieën. Het verschil tussen de vastgestelde subsidie en de werkelijke kosten van de activiteiten waarvoor de subsidie in een kalenderjaar werd verleend, komt ten gunste of laste van de egalisatiereserve. Deze reserve is sinds boekjaar 2014 ingesteld. De hoogte van de egalisatiereserve mag voor het boekjaar 2021 maximaal vijftwintig procent van het verstrekt provinciaal budgetsubsidiebedrag van het betreffende boekjaar bedragen (normaal tien procent).

	<u>31-12-2021</u>	<u>31-12-2020</u>
6. Bestemmingsreserve: strategische projecten		
Saldo per 1 januari	158.486	100.026
Voorstel resultaatbestemming afschrijving verbouwing	-3.170	-1.024
Voorstel resultaatbestemming strategische reserve	<u>73.390</u>	<u>59.484</u>
Saldo per 31 december	<u>228.706</u>	<u>158.486</u>

Voorstel resultaatbestemming

Het exploitatieresultaat over 2021 vertoont een overschot van € 61.761,-.

De continuïteitsreserve is voldoende om minimaal 50% van de vaste lasten te dekken. Er is geen noodzaak te doteren. Aan de egalisatiereserve budgetsubsidie wordt € 11.629,- onttrokken vanwege een overschrijding van de kosten op budgetsubsidie gerelateerde projecten. Per saldo wordt er aan de bestemmingsreserve € 73.390,- toegevoegd.

7. Vooruitontvangen subsidies en projectbijdragen	31-12-2021	31-12-2020
Vooruitontvangen projectsubsidies en projectbijdragen	122.692	22.006

8. Belastingen en premies sociale verzekeringen

Loonheffing	14.110	13.522
Omzetbelasting	4.757	25.245
Pensioenpremie	2.075	5.781
	<u>20.942</u>	<u>44.548</u>

9. Reservering vakantiegeld

Saldo per 1 januari	18.913	15.043
Mutatie boekjaar	3.744	3.870
	<u>22.657</u>	<u>18.913</u>

Het betreft hier het saldo van de opgebouwde vakantierechten ultimo van het lopende boekjaar, dat in mei van het komende boekjaar wordt uitgekeerd.

10. Reservering vakantiedagen

Saldo per 1 januari	24.552	17.937
Mutatie boekjaar	15.951	6.615
	<u>40.502</u>	<u>24.552</u>

11. Overige schulden

Accountantskosten	6.958	8.470
Diverse kosten projecten	-	20.139
Vooruitontvangen subsidie ten behoeve van partners programma Natuurinclusieve Landbouw	256.928	
Diversen	25.505	8.654
	<u>289.391</u>	<u>37.263</u>

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

De vereniging heeft een huurcontract afgesloten voor de huur van het pand op de locatie Oude Kraan 72 te Arnhem. De huurverplichting in 2022 bedraagt € 4.682,- per maand. De huurverplichting heeft een opzegtermijn van vier maanden. De helft van de huurverplichting komt ten laste van onze onderhuurder IVN.

Toelichting op de staat van baten en lasten 2021

12. Baten van particulieren	2021	2022
Contributies leden	15.816	13.671
Giften en donaties	4.171	9.386
	<u>19.987</u>	<u>23.057</u>
 13. Baten van subsidies van overheden		
Budgetsubsidie Provincie Gelderland	310.000	265.651
Projectsubsidie Provincie Gelderland	270.320	46.344
	<u>580.320</u>	<u>311.995</u>
 14. Baten van organisaties zonder winststreven		
Contributie lidorganisaties	4.970	4.834
Bijdrage terreinbeheerders	48.720	50.840
	<u>53.690</u>	<u>55.674</u>

Lasten

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<u>Projectkosten</u>		
Directe projectkosten	298.388	142.061
 <u>Uitvoeringskosten</u>		
Personeelskosten	613.779	548.627
Professionalisering	11.551	2.579
Huisvestingskosten	31.813	37.715
Kantoorkosten	20.878	19.571
Algemene kosten	9.714	7.415 ³⁾
Afschrijvingen	4.972	1.496
Automatisering	9.319	8.890
Communicatie	7.102	16.431
	<u>709.129</u>	<u>642.724</u>
 Totaal lasten	 1.007.516	 784.785

3) Algemene kosten inclusief rentelasten.

16. Specificatie en verdeling uitvoeringskosten naar bestemming/beschikbaar voor doelstellingen

Realisatie 2021

Kosten (in euro)	Biodiversiteit natuur en landschap	Landbouw en voedsel	Klimaat en energie	Leefomgeving en participatie	Communicatie en netwerken	Beheer en administratie	Wervings kosten	Totaal	Begroot 2021	Bereikt 2020
Aankopen/verwervingen (directe projectkosten)	29.940	173.799	38.917	37.532	18.200			298.388	300.120	142.060
Publiciteit, communicatie en professionalisering	4.193	5.798	2.834	2.093	1.888		1.847	18.653	28.000	19.011
Personeelskosten	123.134	170.265	83.225	61.466	55.452	120.237		613.779	546.000	546.127
Huisvestingskosten	6.147	8.500	4.155	3.069	2.768	7.174		31.813	33.000	37.715
Kantoor- en algemene kosten	6.458	8.930	4.365	3.224	2.908	4.708		30.592	28.000	26.986
Automatiseringskosten	1.779	2.459	1.202	888	801	2.190		9.319	6.950	8.890
Afschrijving en rente	1.180	1.632	797	589	531	243		4.972	3.000	1.496
Totaal	172.830	371.383	135.495	108.859	82.550	134.552	1.847	1.007.516	945.070	782.285

De kosten voor de doelstellingen bedragen in 2021 € 871.117. De kosten voor Beheer en Administratie bedragen € 134.552.

Ten opzichte van de totale kosten ad € 1.007.516 bedragen kosten Beheer en Administratie 13,4%. (2020: 18,9%)

- 1 Biodiversiteit Natuur en Landschap :	€ 172.830,-	(17,2%)
- 2 Landbouw en voedsel :	€ 371.383,-	(36,9%)
- 3 Klimaat en Energie :	€ 135.495,-	(13,4%)
- 4 Leefomgeving en participatie :	€ 108.859,-	(10,8%)
- 5 Communicatie en netwerken :	€ 82.550,-	(8,2%)
- Wervingskosten :	€ 1.847,-	(0,2%)

Het huidige percentage kosten/eigen fondsenwerving ten opzichte van baten uit eigen fondsenwerving bedraagt 1,82% (€ 1.847,- / € 101.527,-).

<i>Personeelskosten</i>	2021	2020
Salarissen	447.044	387.033
Sociale lasten	77.370	70.990
Ziekengeldverzekering en Arbodienst	16.104	16.798
Pensioenpremie	52.850	52.551
Reis- en verblijfkosten	3.484	3.962
Kantinekosten	234	228
Ziekengelduitkering	-/- 1.224	-/- 2.816
Diversen	17.917	19.880
	613.779	548.627

In 2021 waren in totaal 12 personen werkzaam voor de Vereniging (fte: 8,24) (2020: 7,68 fte).
Het percentage ziekteverzuim bedroeg 0,6% (in 2020 was dit 2,3%).

Verantwoording uit hoofde van de Regeling beloning directeuren Goede Doelen Organisaties en de Wet normering topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

De salariëring van de directeur Souwerbren € 80.592,- (omgerekend naar 38-urige werkweek) voldoet aan de 'Regeling Beloning Directeuren Goede Doelen' volgens de normbedragen per 1 januari 2020 van Goede Doelen Nederland. De Basis Score voor Directiefuncties (BSD-score) bedraagt 355 (beoordeling maart 2019 door het bestuur), op basis van de toenmalige directie met lid; hetgeen overeenkomt met een inschaling op salarisoniveau E met een maximum van € 88.310,-. In 2021 had de organisatie een eenhoofdige directie; conform CBF-doelen in categorie F.

Naam	P.S. Souwerbren	
Functie	Directeur	
	2021	2020
Duur dienstverband	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,84	0,84
Gewezen topfunctionaris?	nee	nee
Echte of fictieve dienstbetrekking?	echte	echte
Individueel WNT-maximum	€ 102.538	€ 88.310
Bezoldiging		
Beloning	€ 62.740	€ 62.638
Belastbare onkostenvergoeding		
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 12.624	€ 11.849
Subtotaal	€ 75.364	€ 74.487
Onverschuldigd betaald bedrag	€ -	€ -
Totaal bezoldiging	€ 75.364	€ 74.487
Motivering indien overschrijding:	n.v.t.	n.v.t.

	<u>2021</u>	<u>2020</u>
Professionalisering		
Trainingen en begeleiding personeel	11.551	2.579
Huisvestingskosten		
Huur	27.252	17.281
Energiekosten *)	0	1.379
Inrichting, onderhoud en diversen	1.243	2.973
Schoonmaakkosten	3.319	7.640
Kosten Jansbuitensingel 4e kwartaal		8.442
	<u>31.813</u>	<u>37.715</u>
Kantoorkosten		
Accountantskosten	10.043	8.470
Loonadministratiekosten	2.268	1.811
Telefoon	2.441	3.249
Kantoorbenodigdheden	240	251
Abonnementen en contributies	2.357	2.974
Porti	1.876	1.774
Drukwerk	596	739
Overige advieskosten	1.058	304
	<u>20.878</u>	<u>19.571</u>
Algemene kosten		
Assuranties	2.015	1.944
Bestuurskosten, inclusief ALV	1.660	2.936
Diversen	44	1.270
Bankkosten *)	5.995	1.264
	<u>9.714</u>	<u>7.415</u>
*) De bankkosten zijn inclusief de betaalde rentelasten.		
Afschrijvingen		
Verbouwing	3.170	1.024
Inventaris	1.802	472
	<u>4.972</u>	<u>1.496</u>
Automatiseringskosten		
Kosten automatisering	5.080	5.326
Afschrijving computers etc.	4.239	3.564
	<u>9.319</u>	<u>8.890</u>
Communicatie	7.102	16.431

Huurkosten zijn inclusief energie, water, internet, afvalverwijdering en deel schoonmaak. (€ 27.252)

Arnhem, 29 maart 2022

Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland

Namens het bestuur

Dhr. D.H. van Uiter
(voorzitter)

C.P. Peeters
(secretaris)

Mw. Y. Kleefkens
(penningmeester)

Dhr. L.J.M.G. Dortmans

Dhr. H.P. Potman

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het bestuur van Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag op bladzijde 24 tot en met 46 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland per 31 december 2021 in overeenstemming met de in Nederland geldende Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving “Fondsenwervende instellingen”.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021 met een balanstotaal van € 1.296.032;
2. de staat van baten en lasten over 2021 met een positief saldo van € 61.761; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- het inhoudelijke verslag;
- het financieel jaarverslag 2021;
- de overige gegevens; en
- bijlagen 1 tot en met 5.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving “Fondsenwervende instellingen”.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Richtlijn 650 van de Raad voor de Jaarverslaggeving “Fondsenwervende instellingen”. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de vereniging in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de vereniging te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de vereniging haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Nijmegen, 29 maart 2022

FreshFinance B.V.

w.g. drs. J.W.M. Peeters RA

Bijlagen

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2021 van Vereniging Natuur en Milieufederatie Gelderland te Arnhem

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de vereniging;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Bijlage 1: Verantwoording bijdrage fonds provinciale milieufederaties

Bijdrage aan federaties 2021 ad € 118.000,- (vrij te besteden)

Beroepsprocedures '21	20.738
Jongerenparticipatie	7.200
Projectontwikkeling en acquisitie	21.600
Samenwerking Natuur en Milieufederaties	7.920
NMF - Werkgroep Bedrijfsvoering	3.420
Participatie diverse themas	2.610
Plan Boom '21	10.170
NMF-Circulaire economie '21	1.057
Participatiecoalitie: energiebesparing en RES	12.546
(Landelijk) Aanvalsplan Landschapselementen	14.119
Vitaal Platteland - landelijk gebied	8.745
Duurzame omgevings- en bestemmingsplannen en vergunningen	7.875
	118.000

Bijlage 2: Overzicht ontvangsten 2021 van Stichting De Natuur en Milieufederaties

Natuurinclusieve energietransitie	2.600
Natuurinclusieve landbouw	9.360
Plan Boom Uitvoering Gelderland	15.000
Plan Boom Communicatie landelijk	12.800
Plan Boom bijzonder project	17.500
Circulaire economie	1.920
Participatiecoalitie '20	17.260
Participatiecoalitie '21	55.520
Good Food Club	6.400
Jaarlijkse bijdrage 2021	118.000
PR2003 Plan Boom 2020	4.960
	4.800
€	266.120

Bijlage 3: Verantwoordingsverklaring vereniging Natuur en Milieu Gelderland

De bestuursleden van Natuur en Milieu Gelderland onderschrijven de volgende principes:

1. Binnen de instelling dient de functie 'toezicht houden' (het kritisch volgen van de organisatie en haar resultaten) duidelijk te zijn gescheiden van het 'besturen' (vaststellen of goedkeuren van plannen) en van de 'uitvoering'.
2. De instelling dient continu te werken aan een optimale besteding van middelen, zodat effectief en doelmatig gewerkt wordt aan het realiseren van de doelstelling.
3. De instelling streeft naar optimale relaties met belanghebbenden, met gerichte aandacht voor de informatieverschaffing, beveiliging van informatie en de inname en verwerking van wensen, vragen en klachten.

In deze verantwoordingsverklaring wordt beschreven op welke manier Natuur en Milieu Gelderland invulling geeft aan deze principes.

Ad 1 Functiescheiding tussen toezicht en uitvoering

Bij Natuur en Milieu Gelderland is de uitvoering van het beleid gescheiden van de functie 'besturen' en 'toezicht houden'. De Algemene Ledenvergadering, het hoogste orgaan van de vereniging, heeft daarbij de taak de organisatie en het bestuur te controleren.

De manier waarop deze scheiding plaatsvindt is vastgelegd in het besluit *Beschrijving en besluit scheiding tussen functie 'toezicht houden', 'besturen' en 'uitvoering' bij Natuur en Milieu Gelderland*, vastgesteld in de bestuursvergadering van 25 november 2009 en aangepast op 25 maart 2015 vanwege vragen van het CBF t.a.v. een helderder taakverdeling en vanwege de wijziging van de GNMF van een stichting in een vereniging. Statutair is bepaald: 'Het bestuur is belast met het besturen van vereniging', in de zin van, het vaststellen van beleid en het toetsen en monitoren van de uitvoering. Hiervoor worden de bestuursvergaderingen in november (werkplan en begroting) en in maart (jaarverslag en jaarrekening) gebruikt. Het bestuur heeft daarnaast de taak om tussentijds het beleid te controleren. Dit gebeurt elk kwartaal (in de vergaderingen in april, augustus/september, oktober en januari) aan de hand van kwartaalcijfers en kwartaalevaluaties.

Over de taakverdeling tussen directie (uitvoering) en bestuur (besturen) zijn afspraken vastgelegd in het Bestuursreglement en directiestatuut, vastgesteld op 14 september 2021. Dit bestuursreglement en directiestatuut staat op de [website van Natuur en Milieu Gelderland](#).

Over de taakverdeling binnen het bestuur zijn afspraken vastgelegd in het Bestuursreglement en directiestatuut, vastgesteld op 14 september 2021. Dit bestuursreglement en directiestatuut staat op de [website van Natuur en Milieu Gelderland](#).

Ad 2 Optimale besteding van de financiële middelen

Natuur en Milieu Gelderland heeft ten doel de bevordering van natuurbehoud, landschapsbescherming en milieuzorg in de provincie Gelderland, alles in de meest ruime zin.

Natuur en Milieu Gelderland werkt voortdurend aan verbetering van de projectmatige aanpak van haar werkzaamheden. Alle activiteiten zijn gericht op het realiseren van de doelstelling van Natuur en Milieu Gelderland.

Optimalisering van de effectiviteit van de organisatie vindt op de volgende manier plaats:

- De vereniging werkt op basis van een Meerjaren Plan. In dit plan benoemt Natuur en Milieu Gelderland de speerpunten voor de komende jaren en de daarbij horende richtinggevende doelstellingen. Het bestuur biedt het plan aan de Algemene Ledenvergadering aan, die het vast stelt.

- Het bestuur stelt in samenwerking met de directie jaarlijks een werkplan met begroting op, waarin onder meer de gewenste resultaten, begrote kosten en beoogde financiering per project zijn vastgelegd. De Algemene Ledenvergadering stelt het werkplan en de begroting, al dan niet aangepast, vast.
- De directie voorziet (de gedelegeerde van) het bestuur van financiële kwartaalrapportages, waarin de gerealiseerde cijfers t.o.v. de begroting zichtbaar worden gemaakt.
- De directie informeert het bestuur over mogelijke overschrijdingen van de begroting of verschuivingen van meer dan 10% binnen de hoofdposten op de begroting.
- De vereniging heeft haar financiële reserves grotendeels ondergebracht op een spaarrekening van de ASN- en heeft een betaalrekening bij de Triodosbank. De vereniging heeft als beleid om deze reserves niet te beleggen.
- Over de voortgang van het werkplan en de afzonderlijke projecten wordt conform de daarover gemaakte afspraken aan de partners en subsidieverstrekkers gerapporteerd.
- Het bestuur stelt in samenwerking met de directie jaarlijks een jaarverslag en een jaarrekening op conform de Richtlijn 650 Fondsenwervende organisaties. De accountant controleert deze en voorziet de jaarrekening van een Controleverklaring. De accountant rapporteert rechtstreeks aan het bestuur over de jaarlijkse accountantscontrole. De Algemene Ledenvergadering stelt, na de Controleverklaring van de onafhankelijke accountant gezien hebbend, het jaarverslag en de jaarrekening, al dan niet aangepast, vast.
- Het bestuur evalueert jaarlijks haar functioneren om te komen tot een verdere optimalisatie van het functioneren van het bestuur als geheel. Indien nodig voert de voorzitter individuele functioneringsgesprekken met de individuele bestuursleden.
- De organisatie streeft naar een verantwoorde verhouding tussen productiviteit en overhead. Als referentiepunten hanteren we daarbij overheadgemiddelden van vergelijkbare goede doelenorganisaties.
- Daarnaast werkt Natuur en Milieu Gelderland aan optimalisering van haar effectiviteit en uitwisseling van kennis door structurele samenwerking met lokale organisaties, de samenwerking van Natuur en Milieufederaties, terreinbeheerders en overige partners.

Ad 3. Streven naar optimale relaties met belanghebbenden

Natuur en Milieu Gelderland ondersteunt mensen, die zich actief inzetten voor hun eigen leefomgeving, voor zover passend binnen de doelstelling van Natuur en Milieu Gelderland. Zij vervult de functie van vraagbaak, aanspreekpunt en coördinator van lokale activiteiten in Gelderland. Zij beschikt daarvoor over een breed netwerk aan contacten, die bij deze ondersteuning van dienst kunnen zijn.

Gerelateerd aan de doelstelling van Natuur en Milieu Gelderland zijn belanghebbenden:

1. Lokale organisaties en individuen, die zich inzetten voor natuur, milieu, duurzame energie en landschap in Gelderland;
2. Beleidsmakers en beslissers in openbaar bestuur en bedrijfsleven, die invloed uitoefenen op het terrein van natuur, milieu en landschap in Gelderland;
3. Samenwerkingspartners;
4. Natuur en Milieu Gelderland zal zich blijven richten op beleidsbeïnvloeding via bestuurders en bedrijfsleven, maar wil zich daarnaast meer richten op een goede en efficiënte informatievoorziening aan een breed publiek; d.w.z. alle in natuur, milieu en landschap geïnteresseerde mensen.

De informatievoorziening is erop gericht om de effectiviteit van de activiteiten van Natuur en Milieu Gelderland te vergroten en de relatie met de belanghebbenden te vergroten, waarbij beveiliging van persoonsgegevens voldoet aan de Europese 'General Data Protection Regulation' die vanaf 25 mei 2018 in Nederland geldt.

Concrete voorbeelden zijn:

- de website van Natuur en Milieu Gelderland, waarmee op een heldere manier inzicht wordt gegeven in de visie, taken en rollen van Natuur en Milieu Gelderland, in haar activiteiten en die van haar collega-organisaties;

- de digitale nieuwsbrief, waarmee geïnteresseerden actief worden geïnformeerd over actuele ontwikkelingen en activiteiten;
- de invoering van het databeveiligingsbeleid, waaronder een gebruikersrichtlijn voor alle medewerkers voor het veilig omgaan met persoonsgegevens. Medewerkers krijgen alleen toegang tot gegevens waar zij uit hoofde van hun functie toegang tot moeten hebben. Met externe partijen wordt een verwerkersovereenkomst afgesloten. [Een actuele privacyverklaring](#) op onze website geeft inzicht in welke persoonsgegevens Natuur en Milieu Gelderland opslaat, met welk doel en hoe deze in te zien of te verwijderen zijn.

Het jaarverslag en de jaarrekening van Natuur en Milieu Gelderland zijn via de website www.natuurenmilieugelderland.nl te downloaden.

Een ieder is vrij om inbreng te leveren en te reageren op onze activiteiten en het te voeren of gevoerde strategische en inhoudelijke beleid. Dat kan op verschillende manieren, maar onze website is daarvoor een goed platform. Meninge, opvattingen of reacties worden zeer op prijs gesteld en worden in de reguliere werkprocessen van beleidsvorming en uitvoering meegenomen.

Tenslotte hanteert Natuur en Milieu Gelderland [een klachtenprocedure](#).

Bijlage 4: Geregistreeerde klachten Natuur en Milieu Gelderland 2021

Er zijn 2 geregistreeerde klachten uit 2021.

1. Oneens met inbreng in de RES Noord-Veluwe

Klacht:

De aangesloten organisatie VLMH is het oneens met de wijze waarop de locatie Hattemerpoort in de concept RES is vermeld. De kanttekeningen die Natuur en Milieu Gelderland inbrengt gaan VLMH niet ver genoeg. De lidorganisatie neemt geen genoegen met de wijze waarop de onderlinge communicatie is verlopen.

Afhandeling:

Er heeft meermalen overleg plaatsgehad, zowel met medewerker als met directeur. Standpunten zijn schriftelijk uitgewisseld. VLMH heeft vervolgens besloten een eigen brief aan de gemeenteraad en de stuurgroep RES toe te sturen.

2. Ontevreden over beleid energietransitie

Klacht:

Van een abonnee van onze tweewekelijkse nieuwsbrief ontvingen wij een klacht ten aanzien van ons standpunt over zonneparken. Ons standpunt is kort samengevat dat het opwekken van duurzame energie zó urgent is dat wij de aanleg van zonneparken noodzakelijk vinden. De abonnee is het oneens met dit standpunt en liet dit met krachttermen blijken.

Afhandeling:

Er ontstond een mailwisseling waarin Natuur en Milieu Gelderland toelichting gaf op het standpunt. We lichtten toe dat we ons verzetten tegen zonneparken in natuurgebieden en ons inzetten voor een natuurinclusieve energietransitie. Tevens verzochten wij klager om zijn standpunt zonder krachttermen naar voren te brengen. De vervolgberichten van klager waren vriendelijker van toon, al bleef hij zich inhoudelijk tegen ons standpunt verzetten.

Bijlage 5 : Verslag externe vertrouwenspersoon 2021

Aan: de Natuur en Milieufederaties
Adres: Arthur van Schendelstraat 600, 3511 MJ Utrecht
T.a.v.: mw. S. Rentink (contactpersoon)

Van: de externe Vertrouwenspersonen van Merlijn BV: dhr. G. Dijkstra en mw. M. Claerhoudt
voor de federaties: Noord-Holland, Noord-Brabant, Limburg, Gelderland, Overijssel, Utrecht,
Drenthe, Friesland en de landelijke koepel.

Betreft: jaarverslag 2021

Datum 04-01-2022

Geachte leden van het bestuur,

Met dit verslag van de externe vertrouwenspersonen wordt aangegeven, dat er in het jaar 2021 vanuit bovengenoemde regionale federaties, geen integriteitsmeldingen en/of meldingen betreffende ongewenste omgangsvormen zijn binnen gekomen.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd, beëindig ik dit verslag.

Hoogachtend,
Mw. M. Claerhoudt, mede namens dhr. G. Dijkstra